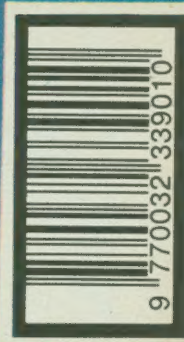
ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

18. VIII 1989. ● ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ ● ГОДИНА LI ● 9000 ДИН БРОЈ 1964

Немачка 2.50 DEM. Француска 4.50 FRF. САД 1.25 USD. Швајцарска 1.80 CHF.
Шведска 8.40 SEK. Аустрија 13.00 ATS. Грчка 180 GRD

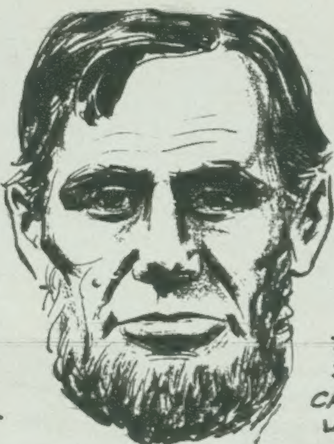
Тајна хиљадуго-дишњег сечива

Веровали или не!

БЕБЕ-НЕВЕСТЕ

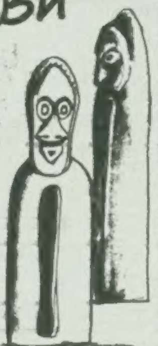
ИАКО ТО НИЈЕ ПО ИНДИЈСКОМ ЗАКОНУ, У ОВОЈ ЗЕМЉИ ОСАМНАЕСТОМЕСЕЧНЕ ДЕВОЈЧИЦЕ ЧЕСТО СКЛАПАЈУ БРАК СА ШЕСТОГОДИШЊИМ ДЕЧАЦИМА. МЛАДА И МЛАДОЖЕЊА ОБИЧНО СЕ ПРВИ ПУТ ВИДЕ НА САМОМ ВЕНЧАЊУ, А ПОСЛЕ СВАДБЕ НАСТАВЉАЈУ ДА ЖИВЕ СА РОДИТЕЉИМА, СВЕ ДОК НЕВЕСТА НЕ СТАСА ЗА СТВАРАЊЕ ПОТОМСТВА.

ПОШТЕНИ ЕИБ

АБРАХАМ ЛИНКОЛН, 16. АМЕРИЧКИ ПРЕДСЕДНИК, У ТОКУ СВОЈЕ КОНГРЕСНЕ КАМПАЊЕ 1846. ГОДИНЕ ДОБИО ЈЕ 200 ДОЛАРА ЗА ЛИЧНЕ ТРОШКОВЕ. КАДА ЈЕ ПОСТАО ЧЛАН КОНГРЕСА, ВРАТИО ЈЕ 199 ДОЛАРА И 25 ЦЕНТИ УЗ ОБЈАШЊЕЊЕ ДА МУ ЈЕ БИЛО ПОТРЕБНО САМО 75 ЦЕНТИ.

ТАМ-ТАМ БУБЊЕВИ

СА ОСТРВА МАЛЕКУЛА У САСТАВУ НОВИХ ХЕБРИДА, ИЗРАЂЕНИ СУ У ОБЛИКУ ЉУДСКЕ ФИГУРЕ.

ЖЕНЕ

ИЗ ПЛЕМЕНА КИРДИ У САХАРИ СВАКОГ ГОСТА ПОЗДРАВЉАЈУ ЧУЧЊЕМ.

Џепни сат

НАПРАВЉЕН ЗА АМЕРИЧКОГ МАГНАТА ЏЕЈМСА ПАКАРДА, 1920. ГОДИНЕ, КОШТАО ЈЕ 16000 ДОЛАРА, А ДАНАС СЕ ПРОЦЕЊУЈЕ НА 1,3 МИЛИОНА. ЗА ИЗРАДУ ОВОГ ПОСЕБНОГ САТА КОЈИ ПОКАЗУЈЕ МЕСЕЧЕВЕ МЕНЕ, ИЗЛАЗАК И ЗАЛАЗАК СУНЦА И ПРЕСТУПНЕ ГОДИНЕ, БИЛО ЈЕ ПОТРЕБНО 6 ГОДИНА.

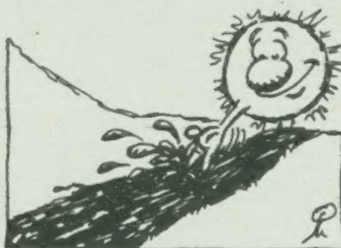
ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА ●●●

●●● амерички инжењер Џералд Џексон израчунао је да од открића парне машине техника сваких сто година ослободи сто одсто радника у индустрији и пољопривреди. А то што још сви нисмо остали без посла тумачи деловањем чувеног Паркинсоновог закона који каже: сва-

ки посао има својство да се шири и ангажује онолико људи, времена и новца колико му буде допуштено.

●●● у једном трактату из физике који је објављен у Француској 1731. године стоји: „Како тврде путници, Ду-

нав тече много спорије ујутру кад сунчеви зраци падају насупрот његовом току него после подне кад они падају у правцу тока и терају воду напред".

●●● амерички научници Ден и Бејкер утврдили су да се сваке 27. године снага

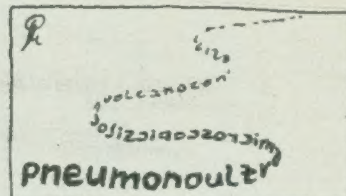

електронског млаза у Сунчевом ветру нагло повећава. Они претпостављају да управо овај млаз електрона уништава озонски слој у Земљиној атмосфери.

●●● у Питсфилду (држава Масачусетс) фирма „Џи Пластик" подигла је зграду

од пластичних материјала са намером да покаже предност над оним сазиданим од цигле, бетона, дрвета, стакла и метала. Техничари овог предузећа планирају да подигну читаво „пластично насеље", а сировине за грађевински материјал биће прикупљене на отпадима и ђубриштима.

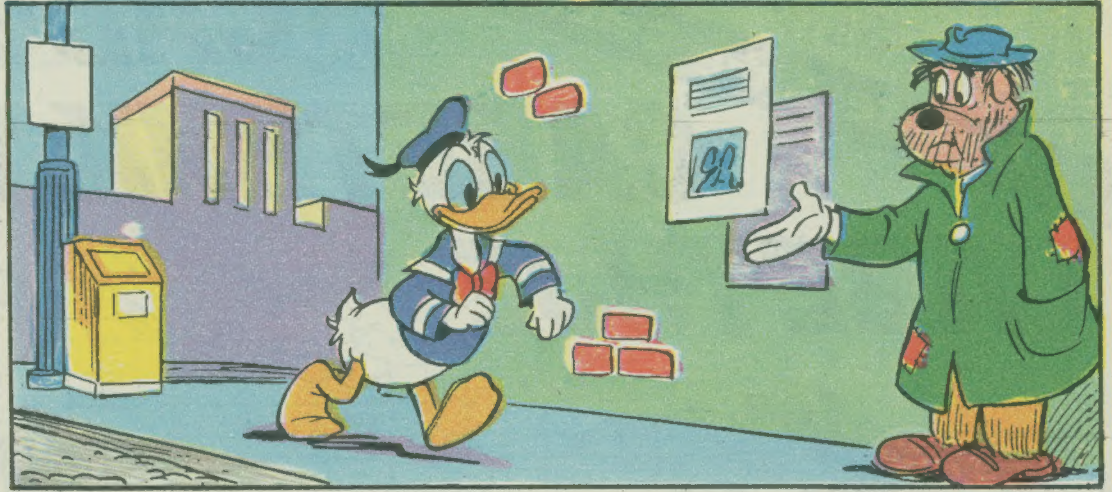
●●● најдужа реч одштампана у енглеском Оксфордском речнику је pneumonoultramicroscopicsilicovolcanoconiosis. Овај термин означава једно обољење плућа, а састављен је од 45 слова.

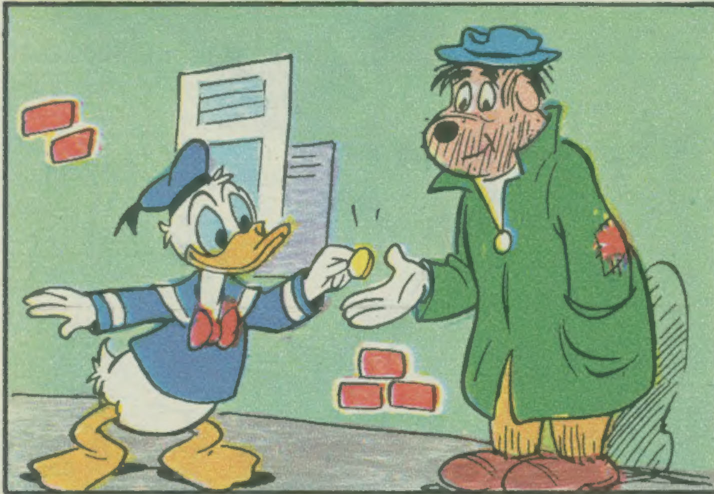
●●● у Милану је отворена уметничка галерија у којој се искључиво продају фалсификати. Ради се заправо о делима познатих кописта, а купац уз слику добија и потврду у којој тачно стоји име аутора оригинала и уметника који га је копирао.

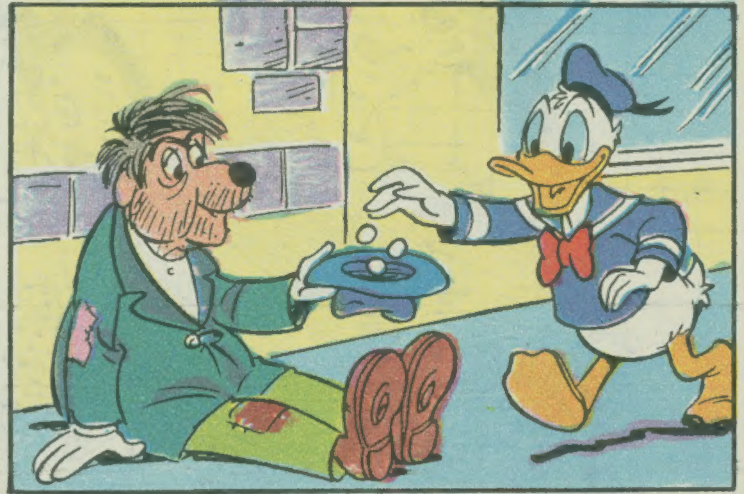

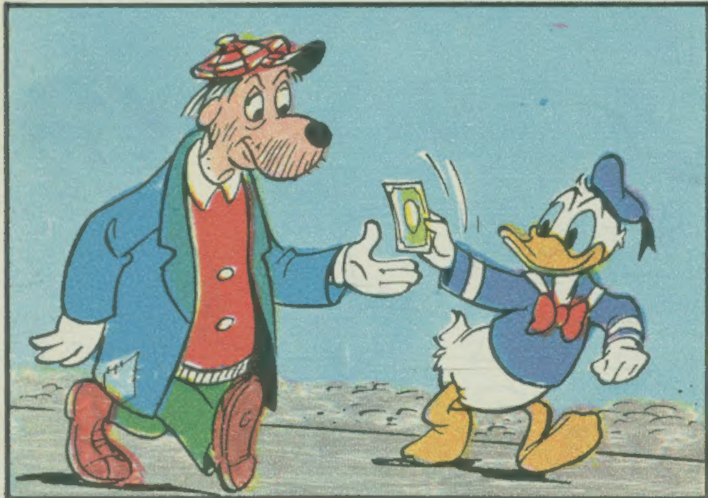
Walt Disney

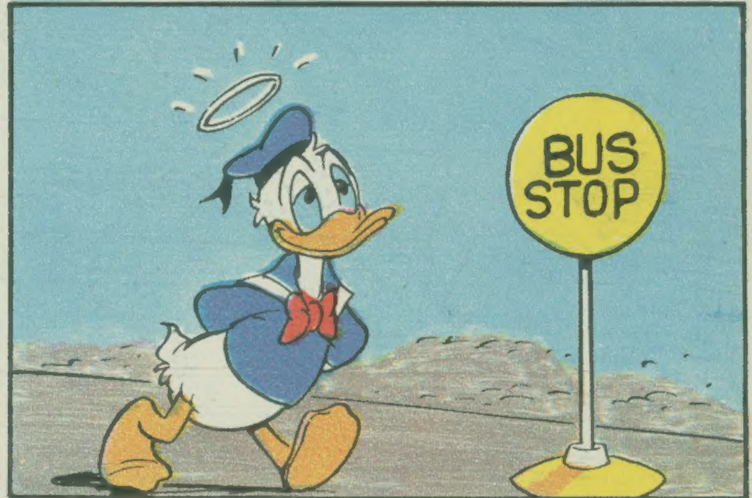
NAJA NATAK

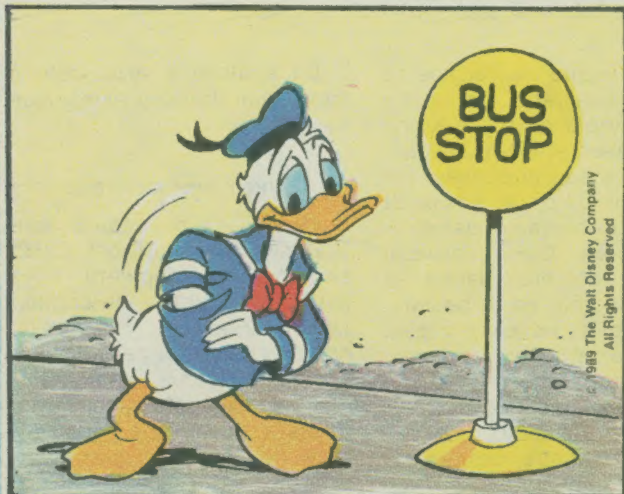

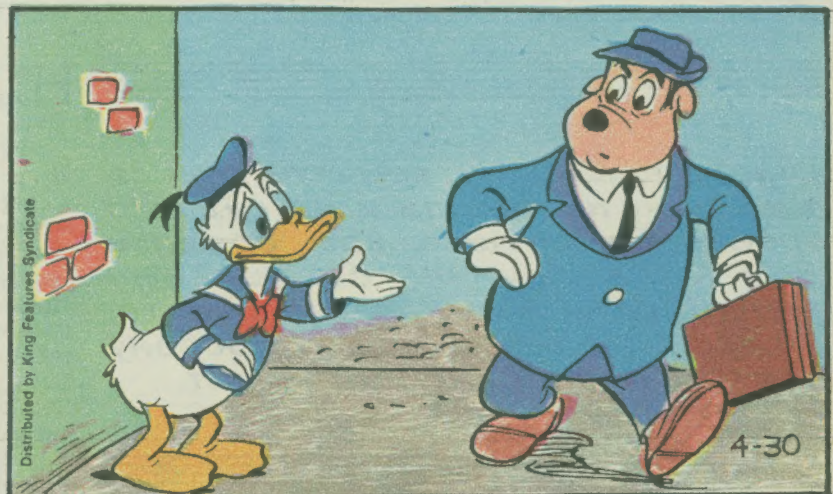

Ако имате невоља, платите, биће решене

САВЕТНИК САВЕТНИКА САВЕТУЈЕ

Они ће вас обући, венчати, ићи са вама у куповину, па и на суд ако треба, до детаља вам средити дом (са децом или без њих, по жељи), рећи вам како да ходате, једете... Укратко: за одређену своту испланираће вам живот.

Нешто чудно се дешава са Американцима. Да ли је у питању мода, стил „не–могу–да–бринем–о–глупостима" или је то ствар престижа, тек – грађани САД се, чак и за најмање ситнице, обраћају – саветницима. Само измисли невољу, већ ћеш наићи на стручњака који ће је решити. Саветника је, из дана у дан, све више. У овом тренутку близу четврт милиона људи бави се давањем свих могућих савета. Наравно, за одређене своте новца, сходно озбиљности невоље.

Да видимо у чему све то саветници помажу Американцима!

Букет пун свитаца

Желите да приредите пријем, журку, седељку? Само се обратите Херијети Роуз Кац! Њена фирма, са седиштем на Менхетну, у Њујорку, побринуће се за све, до најситнијих детаља. Херијета и њен тим изабраће, исписати и послати позивнице, аранжирати (и, наравно, претходно купити) цвеће, направити од-

говарајући мени (могуће су све светске и белосветске кухиње), позвати музику, ако треба и позната имена (екстра плаћање, свакако). Према услугама следи и цена.

– Наша је девиза – каже Херијета – ништа није немогуће! – Само да муштерија буде задовољна, а и присутни гости који ће нас и сами, касније, позвати.

Намеравате да склопите брак, а не знате како све то успешно да прегрмите? Ту је друга саветница по имену Мерси Блум. Она и њени сарадници имају одговор на сва питања, од тога какву и колику торту наручити до избора венчанице, одела за младожењу, чак и хаљине за младину мајку!

Крајем прошле године било је заказано венчање извесне Хоуп Ксавијерминео. Млада се, по вештом сценарију Мерси Блум, појавила у врху степеништа породичне куће тачно у тренутку кад је сат почео да откуцава поноћ. Држећи у рукама букет посут светлећим кристалима који су се, под светлошћу свећа, пресијавали као брилијанти (или, за оне романтичније, као свици), Хоуп је дошла до будућег супруга управо кад је гонг откуцао и последњи, дванаести, сат. Сви присутни се слажу да је то било венчање које ће се памтити. А то је и био циљ саветнице Мерси.

Брак је, дакле, склопљен. Ако мислите да се ту завршавају услуге саветника, силно се варате. Заправо, они тек тада почињу да вам се петљају у живот, ако им то дозволите. Како, на пример, достојно дочекати супругу која излази из породилишта? Само позовите Дајану и Џефрија Бернштајна из Саусалита у Калифорнији. Они ће већ имати одговоре на све ваше недоумице. Не само да ће се побринути за величанствен дочек вашег наследника или наследнице, Дајана и Џефри ће вам саветовати и како да избегнете све могуће несреће које вребају децу тек што су проходала.

Друга врста саветника помоћи ће вам да што боље уредите (слатки) дом и кад су у њему деца а и кад живите сами. Знамо шта мислите, кућа у којој живе мала деца разликује се од оне у којој су, рецимо, тинејџери. Не брините, саветници најбоље знају те детаље.

Можда не знате ког љубимца да одаберете свом чеду. Кети Берман, иначе дресер паса, побринуће се да проучи ваш случај и каже вам тачно да ли да купите догу или пудлицу, зеца, мачку или, можда, неку „дивљију" животињу.

– Не бавим се само одабирањем правог кућног љубимца – каже Кети – већ бринем о психичком и физичком здрављу дотичног четвороношца. – Не можете ни да замислите какве све невоље имају пси у породицама које су се распале. И они ће дубоко преживљавати развод, па морам да водим рачуна да ли је боље да остану код ње или њега. Друго, и храна за њих је врло битна. Одређујем им и одговарајуће дијете, ако је потребно.

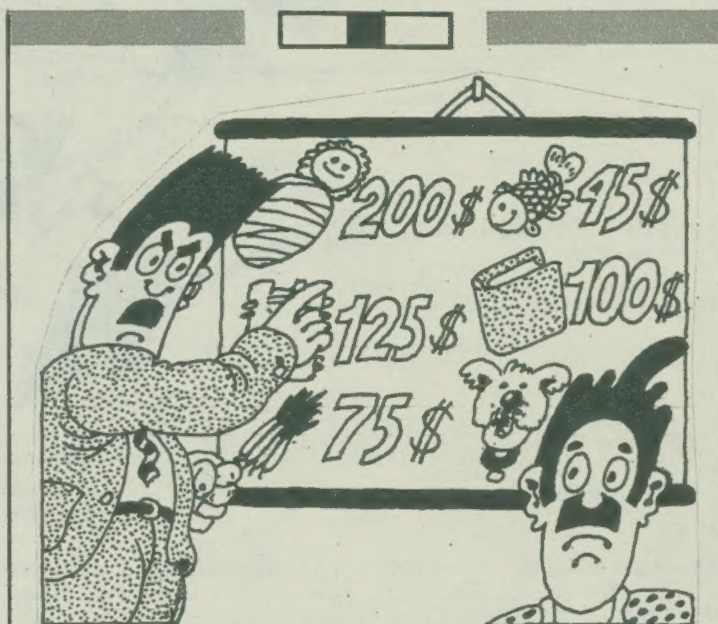
Спојити унутрашњост и спољашњост

Данас, у време велике конкуренције, која је посебно изражена у САД, није неважно изградити сопствени имиџ. Не наступа се на послу само главом, памет треба да прати и одговарајуће „паковање". Блер Керол ће својим муштеријама одредити, за почетак, боју која најбоље одговара њиховој појави.

Њен колега Фреди Левентал из Њујорка одлази у куповину са онима који то зажеле.

– Често морам да будем прилично груб – прича Фреди. – Тешко је понекад убедити неке даме да им не стоји уза на кожна сукња и да боље изгледају у хаљини од свиле. Знате, мој посао се често граничи са терапијом психијатра (Фреди, очигледно, има високо мишљење о свом послу), јер морам људима да кажем и оно чега можда нису свесни.

Да Фреди Левентал није једини који мисли да су његове услуге и нека врста психотерапије, доказује и Џенифер Максвел Морис. Она отворено говори о свом послу саветника као о врсти „спајања" унутрашње и спољашње личности. Наводи пример тридесетседмогодишње Мери Бредли, успешне пословне жене која јој се недавно обратила.

ЦЕНОВНИК

- **водич за венчање: уколико се води рачуна о сваком детаљу, плаћа се, у просеку, 3500 долара или 15 одсто по сваком одабраном детаљу**
- **„душебрижници" за кућне љубимце: пас у депресији, од 75 до 125 долара за сваку посету**
- **обезбеђење куће за бебе: осигурати кућу за бебу и кућу од бебе, 200 до 300 долара**
- **организатори радног простора: 1000 долара за четири сата**
- **саветодавци за суђење: 2000 долара по једном дану**
- **одлазак у куповину: 100 долара по сату (за обичне куповине) или 15 одсто од сваког купљеног предмета. Посебне услуге наплаћују се посебно.**

– Била сам запањена када сам завирила у Мерин орман – каже Џенифер. – Наишла сам на петнаестак малтене истих сивих, беж и плавих костима. Рекла сам јој да гардеробу поклони Црвеном крсту и купи лепршаве хаљине и костиме у ружичастим и љубичастим тоновима. Јесте да ју је све то коштало преко 5.000 долара, али ми је јавила да се боље осећа и да је колеге гледају сасвим другим очима.

А кад сте већ средили своју спољашњост, сметаће вам неред на столу и у канцеларији. Џефри Мејер, познат као господин „Уредни", уредиће вам радни простор за хиљаду долара тако да ће вам сви завидети. Неке његове мање „отмене" колеге биће спремне да вам дају савет или пошаљу људе да вам спреме подрум, ормар, писаћи сто у кући, библиотеку... и све остало, шта год вам падне на памет да сређујете.

Има саветника који ће се умешати и у вашу каријеру. Кети Бенет из Галвестоуна у Тексасу помаже адвокатима да успешно реше неки случај. Не петља се она у правне савете, то би већ било сувише, она само одржи лекцију адвокатима како да оставе што бољи утисак на пороту, судије, и на тај начин успешно обаве посао. Учи их како да се крећу у судници, какав израз лица да имају. у ком тренутку да дигну или спусте глас. И све у том стилу.

Џим Ресикот из Минеаполиса даје адвокатима модне савете. – Живе боје више одговарају ако сте тужилац – каже Џим – а угашенији тонови бољи су за одбрану.

Да ли су будале?

Неизбежно питање: колико су сви ти саветници обучени за свој посао.

– Тешко је спречити неког да оснује саветовалиште – жали се Ед Хендрикс, директор „АСМЕ", удружења фирми које се баве саветовањем. – Јер, оног тренутка кад појединац истакне фирму, не можеш да дођеш и затвориш је ако има муштерије које су, уз то, још и задовољне. А само је на њему да одлучи да ли му се то исплати или не.

Како ствари стоје, саветницима иде све боље. У последње четири године просечна годишња зарада саветника попела се са 76.000 на 96.000 долара. Међутим, како их је све више, можда и њима понекад треба неки савет. Коме да се обрате? Па, наравно – саветницима. За сада најмање два (званична) саветовалишта саветују саветнике. То обични смртници, који од њих траже помоћ, сигурно не знају. А да знају, вероватно би мислили исто оно што адвокати понављају годинама: „Онај ко се сам саветује, сигурно има будале за клијенте".

В. Софреновић

Илустровао: Љубомир Милојевић Љубац

МАГЕЛАН ПУТУЈЕ ПРЕМА НАЈБЛИЖОЈ ПЛАНЕТИ

РАНДЕВУ СА ВЕНЕРОМ

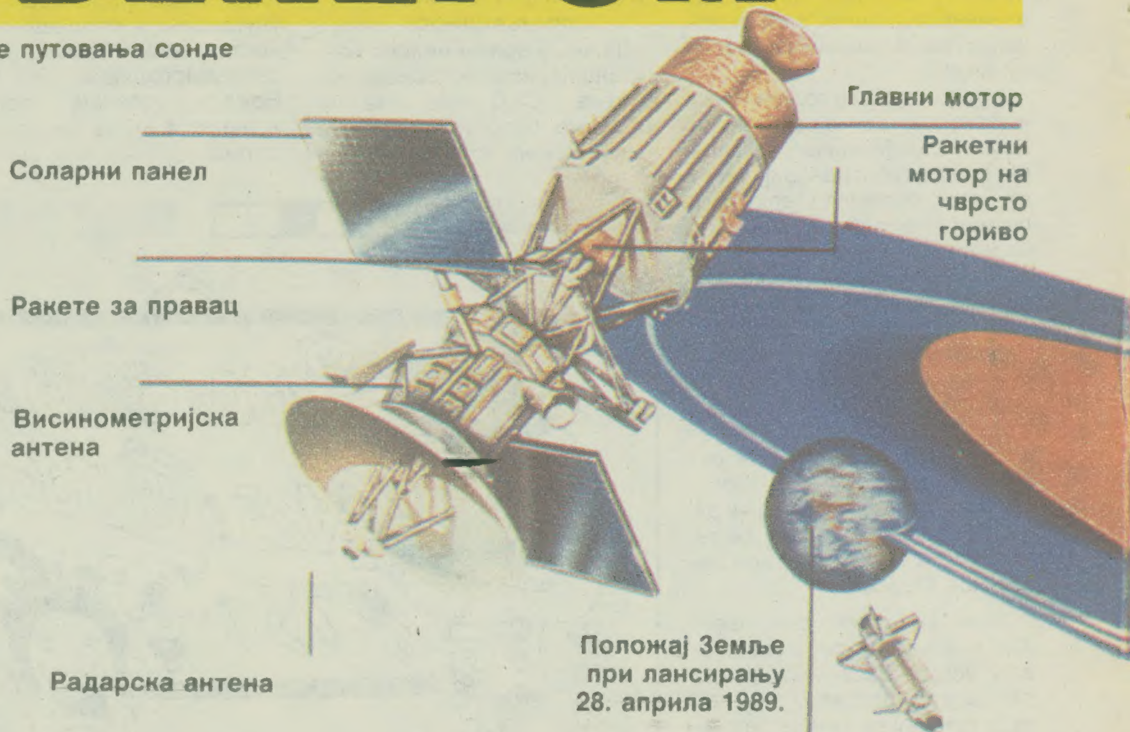
После милиона километара путовања компјутерски пилот је савршено атерирао. Модул се спустио на површину Венере и укључио своје инструменте и антене. Али, совјетска мисија „Венера 9", лансирана јуна 1975. године, да би направила прве снимке ове планете, није била предвиђена да траје дуго: електронска кола убрзо су се истопила на пакленој температури која достиже 470°С у хладу (облака).

Упркос свом заводљивом имену (према богињи лепоте и љубави из древне римске митологије) Венера спада међу „тешке" планете: од 1951. године до данас Совјетски Савез и Сједињене Америчке Државе послале су на њу тридесет пет сонди да би открили њене тајне и половина је била пуцањ у празно. Невољу не представља само ужарена клима већ и отровна атмосфера коју чине сумпорна киселина и угљен-диоксид.

Плашт оваквих облака одбија Сунчеву светлост чинећи од Венере најсјајније небеско тело после Сунца и Месеца и – спречавајући посматрање њене површине. Венера се показује само на радару, једином инструменту који продире кроз завесу гасова. Због тога су све до пре тридесетак година о њој кружиле најфантастичније претпоставке: да је то свет баруштина и гасова пун чудовишних инсеката; да се копно не види будући да је све покривено једним џиновским океаном...

Планетарне сонде „Венера", „Маринер", „Космос", „Зонд" и „Пионир" уништиле су ове фантазије, али је наше познавање Венере још смушено, налик на слику о нашем свету коју је могао да има Фернандо Магелан када је 1519. године пошао да тражи краћи пут за Индију.

Недавно је један нови Магелан напустио Кејп Кенеди у правцу Венере. Стручњаци НАСЕ дали су име великог португалског поморца планетарној сонди од које се очекује да, захваљујући свом радару, најзад открије право Венерино лице.

Свемирска штафета

„Магелан" је отпутовао после дуге приче и много перипетија. Идеја о његовој мисији настала је 1980. године али је, због штедње коју је завела Регановa администрација, програм претрпео битне промене. После девет година планирања и одлагања и након принудног чекања због трагедије шатла „Челинџер" сонда је, најзад, напустила лансирну рампу у свемирском бродићу „Атлантис". То је прва америчка међупланетарна летилица за последњих једанаест година и прва мисија овог типа икада лансирана са шатла.

Из података које ће „Магелан" скупити кроз годину дана планетолози очекују и обавештења корисна за нашу планету. „Све што смо досад открили у области науке о планетама говори нам да је Венера најсличнија Земљи", каже Стив Сондерс, научни руководилац ове мисије.

Заједничке тачке су, на пример, димензије. Венерин пречник износи 12.100 километара а Земљин 12.810 километара. Веома су им сличне и маса и гравитациона сила. Оно што је сасвим различито су температура (око 470°С на Венери) и атмосфера (Венерина 90 пута гушћа од наше).

Осим сличности Венера је доста близу Земље – у просеку 50 милиона километара. Путовање до ње, када нам је најближа, трајало би пет месеци. Да би искористио тај најповољнији положај, требало је да „Магелан" крене следећег октобра када НАСА планира лансирање „Галилеја", сонде која ће отићи право на Јупитер.

Биће то, у ствари, врста свемирске штафете: када „Магелан" стигне у Венерину орбиту, кроз пет месеци, планета неће доћи на рандеву, па ће сонда направити један круг око Сунца чекајући је. Блиски сусрет ће се, значи, одиграти кроз годину дана.

У ритму валцера

„Магеланово" путовање почело је триста километара изнад Земље, на висини орбите међупланетарног бродића „Атлантис". После четири круга око Земље врата његовог „пртљажника" су се отворила и сонда је одлепршала у празнину. Око сат касније, када је „Магелан" прешао две трећине орбите, укључили су се ракетни носачи и сонда се упутила у правцу Венере.

Кроз годину дана, августа 1990, „Магелан" ће ући у Венерину орбиту и почети да обавља свој посао. Његов радар, чији пречник износи три и по метра, испитиваће, једну по једну, Венерине области широке око 25 километара почевши од њеног Северног пола па све до 67. степена јужне географске ширине.

„Усмеримо радарску антену према површини и заспемо је кратким рафалима радио-енергије. Затим бележимо колико је времена потребно одјеку да се врати до сонде и тако сазнајемо више и ниже зоне у односу на планетину површину", објашњава Гордон Петенџил, планетарни фи-

Међупланетарна сонда, лансирана 28. априла ове године, стићи ће на циљ кроз десет месеци и, ако не промаши орбиту, почеће да шаље податке који ће нам открити тајне најсјајнијег небеског тела Сунчевог система о коме не знамо готово ништа

У року од 243 дана, колико је Венери потребно да направи круг око Сунца, „Магелан" ће претражити готово целу њену површину. Празнина ће бити само када Сунце или Венера својим положајем онемогуће емитовање података на Земљу. Недостајаће, такође, и топографија Јужног пола пошто ће антена бити усмерена с друге стране.

Питање за добру вилу

Подаци које ће слати биће драгоцени за планетологију јер Венеру познајемо далеко мање него Месец, Марс и Меркур, небеска тела такозваног унутрашњег круга Сунчевог система. Најпрецизнија, са највише детаља, мапа њене површине направљена је на основу истраживања сонде „Пионир Венус" 1978. године, али само до 63. јужног степена и показује само планине и долине широке око 90 километара док је „Магеланова" минимална граница 300 метара!

„Познаваћемо Венеру боље него Земљу", каже Џејмз Хед, геолог универзитета Браун. „У ствари, знамо сасвим мало о изгледу бар 60 процената наше планете, оног њеног дела који покривају океани".

Од података о површини Венере планетолози очекују одговор на једно кључно питање. Каже Хед: „Када би ми нека добра вила обећала одговор на само једно питање у животу, замолио бих је да ми објасни како се планете ослобађају унутрашње топлоте!"

Ово није само радозналост специјалисте: начин расипања топлоте у великој мери одређује еволуцију и укупан изглед планете. Месец, Меркур и Марс губе велики део унутрашње топлоте њеним ширењем преко спољне коре, дебеле и непокретне; они су, с геолошког гледишта, практично мртви.

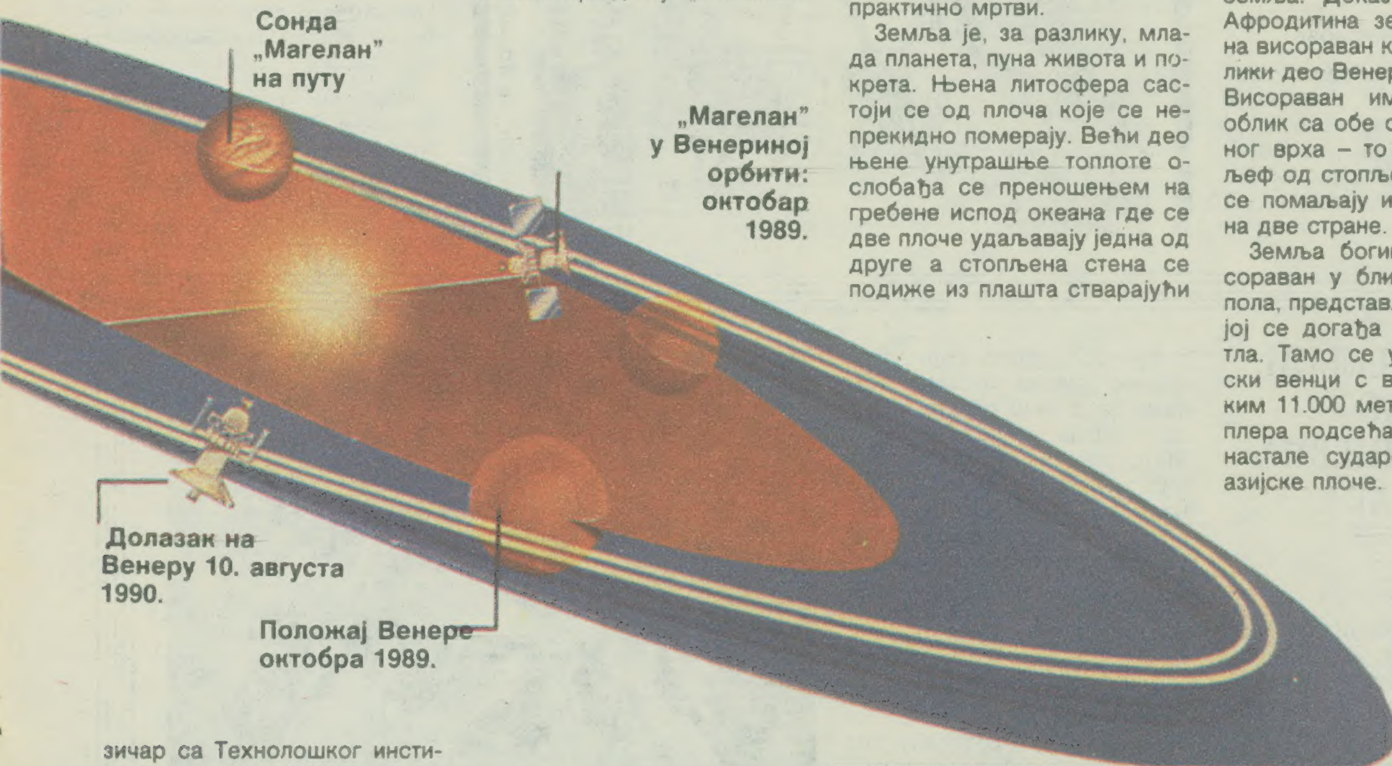
Земља је, за разлику, млада планета, пуна живота и покрета. Њена литосфера састоји се од плоча које се непрекидно померају. Већи део њене унутрашње топлоте ослобађа се преношењем на гребене испод океана где се две плоче удаљавају једна од друге а стопљена стена се подиже из плашта стварајући нову литосферу. Тамо где се плоче сударају стара литосфера поново тоне у плашт и бива уништена док се горњи слојеви подижу стварајући планинске венце.

Беочуг који недостаје

Зашто се планете понашају тако различито? Планетолози имају очигледан, али недовољно доказан одговор: да све зависи од димензија. Марс је велики као половина Земље, Месец и Меркур су још мањи, а мале планете хладе се брже него велике. „Ако је тако", објашњава Џејмз Хед, „Венера би требало да има исти начин преноса топлоте и 'рециклирања' површине као и Земља. Потребан нам је доказ, карика која недостаје овој теорији".

Џејмз Хед и његов колега Лари Крамплер претпоставили су још пре неколико година да Венера има континенте као и Земља. Доказ је, по њима, Афродитина земља, пространа висораван која покрива велики део Венериног екватора. Висораван има симетричан облик са обе стране централног врха – то је типичан рељеф од стопљених стена које се помаљају из врха и шире на две стране.

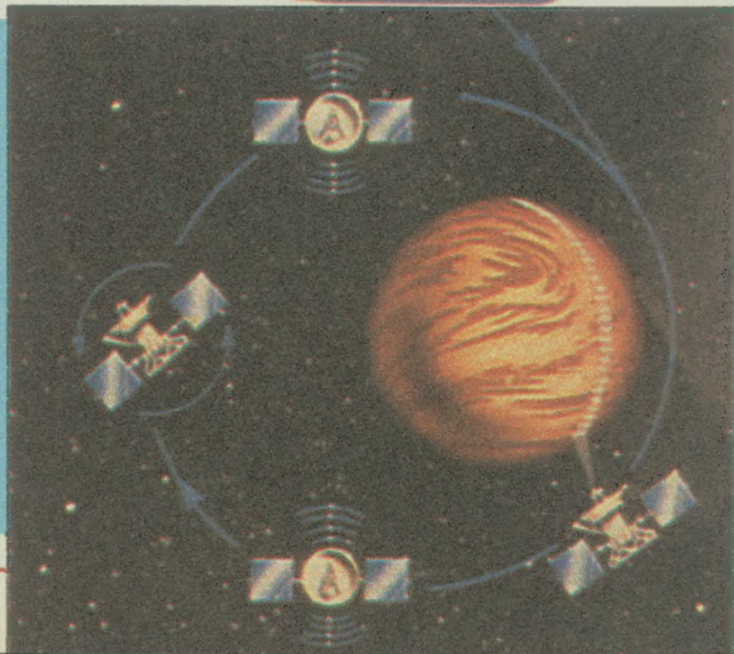
Земља богиње Иштар, висораван у близини Северног пола, представља област у којој се догађа „рециклирање" тла. Тамо се уздижу планински венци с врховима високим 11.000 метара који Крамплера подсећају на Хималаје, настале сударом индијске и азијске плоче.

зичар са Технолошког института у држави Масачусетс и шеф радарске екипе „Магелана".

Сваки „Магеланов" круг око Венере трајаће 189 минута и личиће на валцер увек истог ритма скупљања података и њиховог слања на Земљу. Спуштајући се с Венериног Северног пола, „Магелан" ће стићи на 250 километара до њеног тла где ће прикупљати податке током 37 минута. Затим ће се попети изнад Јужног пола све док не уђе у апогеј – тачку најудаљенију од планете на њеној орбити, неких 7.880 километара. Тада ће се окренути према Земљи и одређеним базама на њој слати тек добијене податке.

ИСТРАЖИВАЊЕ ВЕНЕРЕ. Посматрати у смеру кретања казаљке на сату почевши с десне стране. Сонда усмерава радарску антену према површини. Затим се удаљава и окреће према Земљи да би послала податке. Онда се зауставља и проверава положај у односу на звезде пре него што поново почне да шаље податке.

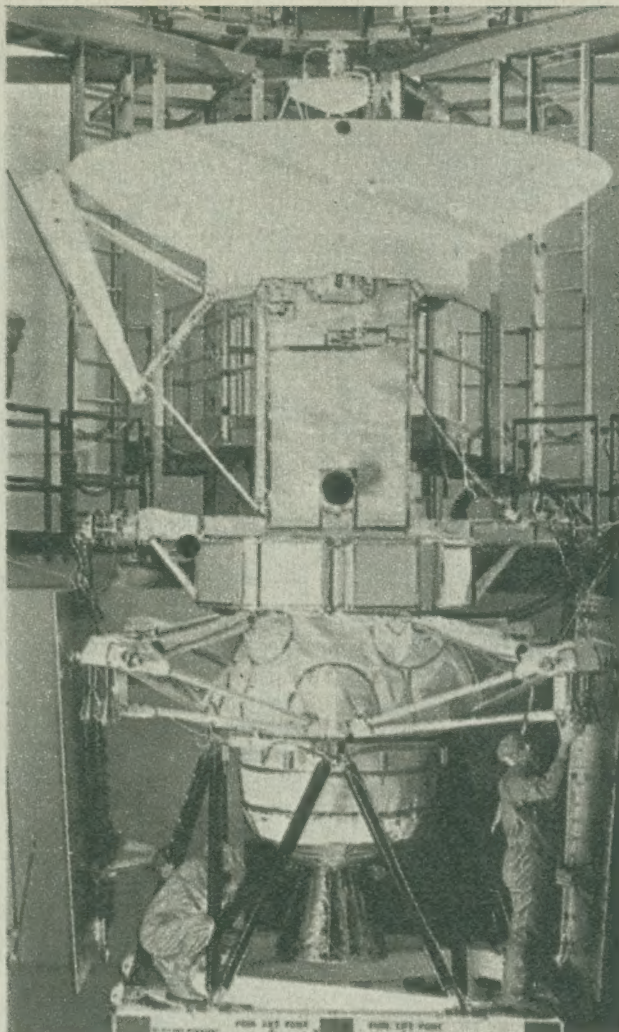
Остали планетолози сматрају да су три венеријанске висоравни (осим две поменуте постоји и такозвана Област бета) само „вруће тачке": изоловане зоне где ужарена течна стена извире из плашта и гура увис кору. „Магеланови" подаци требало би да реше ову загонетку. И не само то. Од сонде се очекују елементи на основу којих би се утврдило постоји ли и на Венери ерозија као на Земљи.

На Венери нема воде, али би киселост атмосфере на стене могла да има исти учинак као кише на нашој планети. Осим тога, уопште није сигурно да на Венери, некада, није било воде чије би трагове могао да открије „Магелан": корита река, песковите обале језера или мора.

„Било би то епохално откриће", каже Џон Герпхајд, директор пројекта сонде „Магелан". „Ако је некад било воде, могуће је да су постојали и неки основни облици живота!"

Велика нервоза

Последњих недеља пре лансирања сонде у екипи је владала прилична нервоза, а напетост је сада још већа. Најдраматичнији тренутак биће 10. августа 1990. године у 9 ујутру, када ће сонда стићи на циљ. Тог дана ће се чланови екипе пројекта и други стручњаци за Венеру окупити у истраживачкој лабораторији у Пасадени, држава Калифорнија.

„Магелан" за време последњих провера

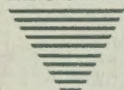
Тачно у 9 сати „Магелан" ће се спустити иза Северног пола Венере и први пут се сакрити иза планете. Све везе с радијом из сонде биће прекинуте пуних 25 минута. За време тог „замрачења" сонда ће морати да изведе пресудни маневар: да укључи мали ракетни мотор на чврсто гориво да би смањила брзину и убацила се у стабилну орбиту око планете. Ако мотор не буде радио како треба и у предвиђеном правцу, „Магелан" неће ући у Венерину орбиту и мисија пропада.

У 9.25, ако све испадне како треба, сонда ће изронити из Јужног Венериног пола. Њене радио-сигнале почеће поново да хвата једна антена у близини Мадрида, где ће Венера бити на заласку, и једна у Гледстону у Калифорнији где ће се, ускоро, поново појавити.

Научници у Пасадени ће одахнути. После 9 година планирања и 15 месеци путовања почеће право откривање Венере.

Б. Дожић

ВАНЗЕМАЉЦИ КАО СВАКОДНЕВНА ПОЈАВА

Питање није ново, није баш ни одговор, али ево још некога ко тврди да са древном цивилизацијом Маја нису чиста посла. Откуд том древном народу онако развијена математика, астрономија и необјашњиво прецизни календари? Историчар из Колорада Хосе Аргуељес тврди да зна одговор. Маје су биле ванземаљци.

У Мексико су дохујали из неке далеке галаксије и то 600 година пре наше ере. На Земљи су се ородили са племеном Олмеко Индијанаца, а све с намером да нашу планету и соларни систем доведу у склад с преосталим делом васионе. Све ово Аргуељес је потанко описао у делу „Фактор Маја: пут с оне стране технологије".

Откуд Хосе Аргуељес то зна? Сазнао је лично од Маја-врача Хумбаца који му је пренео древно предање које каже да је наш соларни систем седми по реду који су Маје посетиле. Предводници међугалактичких Маја напустили су нашу планету у 9. веку, али су оставили потомке мешанце и свети календар као основу за многа пророчанства. Календар се завршава 2012. годином када ће, по уверењу Хосеа Аргуељеса, човечанство закорачити у децентрализовану, постиндустријску еру у којој ће сусрети са међугалактичким бићима постати свакодневна појава.

Тако мисли Хосе Аргуељес, само што је мали број научника спреман да се с њим сложи. Археолог Чарлс Ле Комб, оснивач Института за проучавања цивилизације Маја из Мајамија, рецимо, каже: „Уколико су Маје и поседовале нека знања која ми немамо, добро. Али то још није довољно да се њихово порекло или календар припишу ванземаљској интелигенцији."

Врач Хумбац и Хосе Аргуељес мисле другачије.

М. И.

МА ШТА КАЖЕШ

ДА ЛИ СТЕ РАМБО ИЛИ РОМЕО?

Пре него што се, ако сте, наравно, мушкарац, одлучите који стил да изаберете – „мачо”, мужеван, или „романтична душица” – прочитајте закључке до којих је дошао психолог Денис О'Донован са Универзитета Флорида Атлантик. Денис је, после дугогодишњег истраживања, закључио да „рамбо мушкарци”, који су склони да крију своја нежна осећања, лакше подлежу срчаним обољењима него „ромео-типови” који се не стиде чак и да заплачу. Па сад, размислите! ■

ВЕРНОСТ ИЗРАЖЕНА ДЕЦЕНИЈАМА

Деведесетдвогодишња Рози Грејс постала је права маскота козметичке куће „Авон”. Како и не би кад већ деценијама продаје њихове производе. Иде од куће до куће и уверава своје сталне и будуће муштерије да су креме, руževи и остале „улепшавајуће фантазије” са потписом „Авона” најбоље. Некада је путовала читавом Америком, а сада је, из разумљивих разлога, свела атар на место Гудрич у Северној Дакоти. Данас има 50 сталних муштерија од којих су неке пра-праунуци оних првих које је посећивала далеке 1938. године. ■

ГИГАНТ ЗВАНИ – ЦРВЕНКО

Важно је такмичити се, макар као хватач бубашваба. Можда вам није привлачна ни сама помисао на ове бубе, али немојте мислити да су и Њујорчани, на пример, у томе изузетак. Ово такмичење заправо је само још један од начина у борби против досадних инсеката који су преплавили градове САД. Свако од такмичара труди се да ухвати што већу бубу и да све мање примерке – уништи. Ове године на такмичењу се појавило две хиљаде „хватача” из Њујорка. Победио је педесетогодишњи настојник Антонио Гонзалес који је донео Црвенка, бубашвабу гиганта од пет центиметара. Припала му је награда од хиљаду долара и доживотна залиха прашкова и спрејова против инсеката. И то није све. Крајем године у Филаделфији ће се одржати и државно првенство. А до тада, Гонзалес ће свог Црвенка чувати, мазити и пазити јер он може да му донесе награду од пет хиљада долара. Па сад кажите да од бубашваба нема користи! ■

УА, ЉУДИ!

Фабрике фармацеутских производа на Западу апотекама уз лекове редовно достављају и профактуре за наруџбине у којима су називи лекова и њихове цене тако да се нова количина може лако и брзо наручити.

Недавно је фирма „Фармафабрик” заборавила да пошаље ове профактуре апотеци бр. 210 у Њујорку, а није одговорила ни на неколико поновљених захтева. То је натерало Роберта Фиша, шефа апотеке, да фирми заједно са, руком написаном, наруџбином пошаље и писмо следеће садржине:

„Господо, ваш компјутер који се бави продајом и ја слабо се разумемо. Ако више нећете да нам шаљете профактуре, реците нам то. Наравно, ако у вашој фирми уопште ради још неко од обичних живих људи!

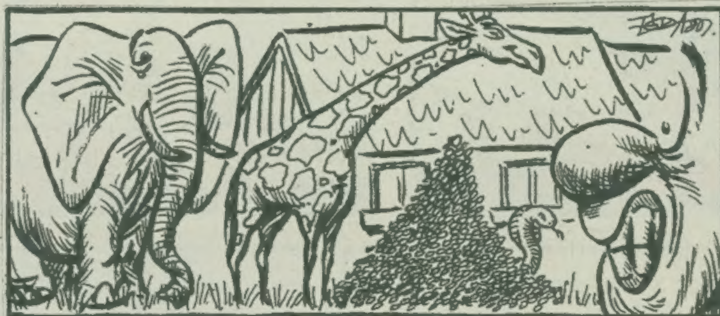
Њујорк, апотека бр. 210”.

После неколико дана, заједно с редовном пошиљком робе, у апотеку је стигао одговор:

„Драги господине! Молимо вас да попуните шест профактура. Такође вас молимо да извините због закашњења. Ради се о томе што, на нашу велику жалост, као службенике још морамо да користимо обичне живе људе. У том је невоља.”

Потпис: IBM – 402

САМО НЕ РОЂЕНДАН, МОЛИМ!

Да је Сем Матар могао да сања у шта ће се претворити његова „оригинална” идеја да, пре тринаест година, изненади свог брата Џона за рођендан, игру сигурно не би ни започињао. Четрдесет деветогодишњи Сем послао је једанаест година млађем брату седам честитки. Џон је Сему, такође за рођендан, послао 20. На потезу је био Сем. На Џонову адресу стигао је камион пун шљунка, за башту. Џон није желео да остане дужан и брату је, пред врата, послао пет камиона шљунка. Ако је његова башта лепа, нека и суседне буду у тону!

Сем се нашао на мукама: шта да пошаље Џону за следећи рођендан? И – наручио је пет тона ђубрива. „Кад већ толико волиш ђубриво, ево ти непресушног извора” писало је на честитки која је стигла заједно са крдом стоке. Тако то траје годинама. Добијали су дијамант убачен у блок цемента, 100 творова („нису корисни, али бар ужасно смрде”), нашао се на травњаку и прави правцати слон, па жирафа, змије отровнице...

Сем је предузимач у Кармелу, у америчкој држави Калифорнији, Џон је познати адвокат. И на сам помен рођендана и једном и другом брату диже се коса на глави. ■

ВЕНЧАНИЦА ОБУЧЕНА – ГРЕШКОМ

У локалном листу у Бирмингему, у савезној америчкој држави Алабами, појавио се следећи оглас: „Продајем венчаницу обучену само једном и то – грешком”. Оглас необичне садржине дала је тридесетједногодишња Ким Друски која се, после седам година брака и једног детета (сина), развела.

– Многи су ми се јавили на оглас – испричала је Ким – али нико није желео да купи венчаницу. Претпостављам да је у питању сујеверје. ■

Илустровао: Димитрије Костић

DIK BROWNE ХОГАР СТРАШНИ

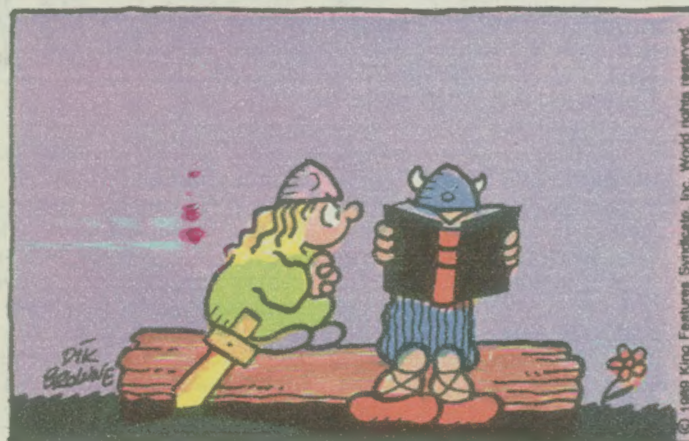

КАД СЕ НЕБО НАМРГОДИ

УЈУТРО +40, ПОПОДНЕ -15

Незапамћено невреме у јануару можда и не би било необично да се, само неколико часова пре тога, људи нису купали у зноју... А онда се све поновило два месеца касније – у исти дан, на супротном крају Америке

Дванаестог јануара 1888. у Савезној америчкој држави Дакоти свануо је прави летњи дан. Већ око десет сати температура је била око 25 степени! И даље је расла... У градићу Хјурону ученици једине основне школе дошли су на наставу сасвим лагано обучени. За време одмора, остало је забележено, играли су се у школском дворишту само у танким кошуљама – знојили се, сунчали, расхлађивали...

Нико није могао ни да наслути шта се спрема, камоли да спремно дочека невреме које се на ту област сручило изненада и таквом жестином да је дуже време живот потпуно замро а страдао је и велики број људи...

Као земљотрес

Још у зору тог 12. јануара изнад Канаде је дувао снажан ветар брзином од седамдесет километара на сат. Кретао се ка америчким државама Дакоти и Небраски. Џорџ Дјурнбергер, фармер на истоку Дакоте, таман је с коњском запрегом кренуо на појилиште, удаљено око километар од његовог имања, кад је коњ изненада затресао главом, истргао дизгине из Џорџових руку и појурио натраг ка фарми. Узалуд је Џорџ викао и замахивао бичем...

Само што је прошао кроз капију имања, зафијукао је ветар. Небо се у секунду смрачило и почео је да пада снег... Биће то најхладнији и најстрашнији дан у Џорџовом животу!

А у школском дворишту у Хјурону деца су угледала нешто велико и бело како се котрља на небу и приближава великом брзином. Учитељица Мини Фриман позвала их је унутра предосећајући нешто страшно. Последње дете је само закорачило на праг школске зграде, а ветар га је буквално угурао у ходник. Зграда се затресла као да је земљотрес.

У 11 сати у Лизбону, у Дакоти, управник поште је забележио да је за само неколико сати жива у термометру са плус 40°C пала испод нуле! Снежна мећава затекла је велики број људи на улици јер их је прекрасно јутро измамило напоље. Сада су сви хтели својим кућама и тражили неки заклон. Насумце су се кретали јер се ни прст пред оком није видео. Руке и ноге су им се кочиле, саплитали су се, падали... Многи од њих се више никада нису дигли...

На учионици у Хјурону један прозор се полупао и кроз њега је ветар уносио снег. Учитељица и деца осећали су се као да су на отвореном. Снега није било само око пећи коју су старији дечаци с напором ложили. Већ око поноћи морали су да ломе клупе и столице и одваљују под да би имали чиме да одржавају ватру. Температура је пала на петнаест степени испод нуле. Невреме не само да се није стишало, већ је ветар дувао још већом жестином а температура се и даље спуштала. (У Калифорнији је реком Сакраменто први пут, колико људи памте, пливао лед.) Смак света, помислила је учитељица Мини. И кад је већ поверовала да из учионице никада више живи неће изаћи, неко дете је викнуло да у даљини види светлост...

Завејано одељење

Било је три ујутро кад је мећава престала. Учитељица је одлучила да поведе децу својој кући која се налазила око триста метара од школе. Да би стигли до ње, пробијали су се читав сат. Ту их је нахранила и дала да обуку све што је имала, а онда је свако дете отпратила до његове куће. (Касније је о њој причала читава Америка.)

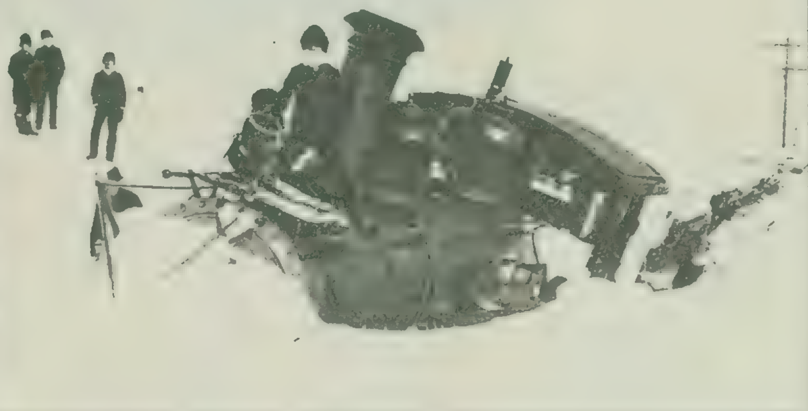
Али, нису сви имали среће као учитељица из Хјурона. Једна њена колегиница, такође из Дакоте, покушала је још у току мећаве да се са шеснаест својих ученика пробије до оближње фарме, али снег их је све завејао и нико није преживео.

Кад се невреме стишало, а путеви и железничке пруге

Мини Фриман са ученицима неколико дана после непогоде

У возовима је било заробљено више хиљада путника

Као у снежним градовима из бајке

рашчишћени, на америчком Западу покушали су да преброје жртве. Новине су објавиле да је преко сто људи нађено смрзнуто, али да има и много несталих.

Тачан број пострадалих у овом незапамћеном невремену никад и није могао да се утврди јер је велики број каубоја живео у најудаљенијим деловима још ненасељеног Запада. Исто је важило и за досељенике који су из свих крајева света сваког дана пристизали у Америку. О Индијанцима у резерватима да и не говоримо.

У историји Јужне Дакоте, штампаној шеснаест година касније, тврди се да је само у тој држави тог 12. јануара страдало 112 људи. Исти број жртава помињали су и у Небраски, Минесоти и Ајови.

Ветар их је бацао у море

Само два месеца касније све се поновило на другом крају Америке. После једне за североисточни део САД уобичајено хладне зиме почетком марта нагло је отоплило. Десетог је већ у Централном парку у Њујорку све дрвеће напупило и у ваздуху се осећао дах пролећа.

Америчка служба за везе, претеча данашње Националне метеоролошке службе, предвидела је лепо и топло време за све државе Нове Енглеске, области на североистоку САД. Њујорчанин Илајес Дан, главни метеоролог у овом граду, такође је преко новина обавестио своје суграђане о лепом времену које их очекује наредних дана. До тих података дошао је преко телефона и телеграфа, као и голубова писмоноша, јер је био повезан са 170 владиних метеоролошких станица по читавој земљи.

Међутим, 11. марта после подне на Њујорк се сручила

У Њујорку – тек што се стишало невреме

незапамћена провала облака. Почео је да дува снажан ветар и температура је нагло пала. До вечери су све улице биле залеђене. Илајес Дан је једва успео да стигне до своје канцеларије желећи да успостави везу са колегама из других држава САД и тако сазна шта се то догађа с временом. Узалуд! Телефонске и телеграфске везе биле су прекинуте, а голубови писмоноше тога дана нису могли да полете.

У државама Мериленд и Делавер бура је те вечери потопила или насукала на обалу више од сто бродова. Само у филаделфијској луци ветар је одувао у море тридесетак људи.

Неки су морали на посао

Сутрадан, 12. марта, Њујорк је освануо под снегом, а мећава је и даље беснела истом жестином. Било је то време кад се тешко долазило до посла и они који су га имали нису желели да га изгубе. Зато су се многи и усудили да тог јутра напусте своје домове...

Међутим, трамваји на коњску вучу и фијакери ни случајно нису могли да се крећу по залеђеним и снегом покривеним улицама. Возови из Бостона и Филаделфије, који су тог јутра кренули за Њујорк, остали су завејани на прузи. А у њима заробљено четири хиљаде путника!

Пешаке је задесила иста судбина као и њихове земљаке у Дакоти, Небраски и Ајови... Ветар је дувао брзином од преко 110 километара на сат. Њујорк је изгледао као бојно поље: на све стране покидане електричне и телефонске жице, стакло са полупаних прозора, ишчупано дрвеће, црепови...

И поред свега што их је снашло, људи су несебично помагали једни другима. Забележен је пример власника хотела „Астор хауз" који је прихватио више од хиљаду страдалника. Спавали су ко је где стигао...

Они који се нису усудили да тог јутра изађу на улицу или нису имали потребе, отварали су врата свима који су се затекли на њиховом прагу и нису могли даље. Било је немогуће кретати се по снегу јер су наноси на неким местима достизали и три метра.

Ветар је ослабио 13. марта после подне. Четрнаести март је освануо прилично топао, а у подне се температура попела на 20°С. Разведрило се и снег је почео да се топи...

Овако нагла промена коју Њујорк никада пре, ни после, није доживео однела је 400 живота.

С. Ивановић

ПРОЧИТАЈ ПРОСКИТАЈ

КОЛ'КО ПАРА У ПАКЛУ?

Дантеу Алигијерију је било лако. Лично је написао „Божанствену комедију" па му она, по претпоставци, није задавала главобоље кад је реч о тумачењу. То се, међутим, никако не би могло рећи за све оне који су следећих шест векова па до данас проучавали његово дело. Осим што је у детаље описао Пакао и Чистилиште, велики песник је истраживачима „Божанствене комедије" оставио прави пакао од тачно 15 хиљада радова, преко 500 ликова и 200 штампаних књижевних критика о свом делу.

Мукама с Дантеом сада је изгледа дошао крај. Решење нуди „Дартмут колеџ" из Хановера у Њу Хемпширу и то у виду „Пројекта Данте", односно компјутерске банке података посвећене искључиво „Божанственој комедији" и њеним италијанским, латинским и енглеским верзијама. Свако ко има компјутер може да се користи банком података. Ствар функционише отприлике овако. Уместо да се заинтересовани мучи са стотинама одредница да би открио везу Дантеовог лика Боеција и судбине, довољно је да дотични на компјутеру откуца две речи: „Судбина – Боеције" и на дисплеју ће се појавити баш оне одреднице и библиографски наслови који су му потребни. Дантеов лични компјутер може још нешто: откуцаш било који ред или строфу из „Божанствене комедије", а он ти за тили час да неколико могућих тумачења за њих. Компјутеризовани Данте ускоро ће се наћи и на компакт-диску.

Стварно, колико је то Данте срео папа у паклу? Седам.

ГОЛА ИСТИНА О WC ШОЉИ

Мама је имала право. Обавезно треба прати руке после одласка у WC. О јавним WC-има да и не говоримо. Најбоље би било да у њих више никада не крочимо ногом. Основно питање WC шоље проучио је микробиолог Чарлс Герба са једног универзитета у САД. Његов закључак је недвосмислен: свако повлачење воде претвара шољу у гејзир вируса и бактерија које немилице штрцају свуда унаоколо. Човек их је налазио чак и на ручицама за повлачење воде.

Ништа ново, могло би се рећи. Ништа ново заиста, само што изгледа да је далеко

нездравије него што се обично мисли. Мишевима у сваком случају уопште није пријало. Герба их је, са кавезима, поставио не на шољу, него само у просторију WC-а. Тешко су се разболели. Што се нас тиче, повлачење воде добар је начин да зарадимо жутицу или дијареју.

Герба је своја испитивања обавио широм САД. Лабораторијска анализа прикупљених узорака воде из WC шоља показала је да су далеко најпрљавији (читај најзаразнији) „ве-цеи" на бензинским пумпама, најчистији болнички, али да се ту негде на ранг-листи по чистоћи налазе и WC шоље по библиотекама. Што се тиче јавних WC-а са кабинама, нипошто не треба улазити у ону која се налази у средини. „Та кабина се најчешће користи", објашњава Чарлс Герба. Треба му веровати. Човек је пропутовао пространство САД завирујући у санитарије.

ХОЋУ ДА БУДЕМ МУМИЈА!

Хтели бисте да постојите вечно? Ништа лакше. Треба само да се обратите компанији која ће, кад дође време, од вас направити мумију. Компанија о којој је реч зове се „Samam", седиште јој је у Солт Лејк Ситију и јединствена је не само по делатности, него и по томе што је једина на свету патентом заштитила поступак балсамовања. „То вам је као да уместо другом путујете првом класом – а на крају сви путујемо у истом правцу", гласи мумолошка филозофија Коркија Раа, председника „Samama".

„Samam" је до сада потписао уговоре са преко стотину људи најразличитијих професија – лекара, правника, чак и инструктора аеробика. Четрдесетогодишњи тракториста из Калифорније Рон Зеферер овако објашњава своју одлуку да га после смрти претворе у мумију: „То вам је као да мењате адресу, само што се у овом случају селите у нову димензију и то без тела какво је било у првобитном стању".

Што се Коркија Раа тиче,

стари Египћани баш и нису били неки стручњаци. Њихов поступак мумификовања претварао је све оне јадне фараоне, првосвештенике и мачке у „сушено месо". У „Samamu" се то ради тако што се тело потапа у раствор у чији састав, између осталог, улазе формалдехид и фенол. Затим се из њега ваде, а онда и препарирају органи који се, већ према избору клијента, или поново враћају на своја природна места или потапају у нарочите стакленике. Тело се затим обмотава термалним платном претходно импрегнираним ароматичним биљем и зачинима. На крају се мумија смешта у херметички затворену полиуретанску опну. Све ово кошта 7.700 долара.

„Samam" се такође спрема да организује и одговарајуће погребне церемоније и да у те сврхе изгради и пирамиду. Ускоро ће се заинтересованима продавати и гробнице које ће бити смештене у једном гранитном храму. Ко буде хтео, моћи ће да за додатних 18.000 долара обезбеди и муми-саркофаг по сопственој мери, херметички затворен ковчег у облику људског тела који би се затварао заваривањем и то пошто се претходно добро надими аргоном како би се отклонила и најмања могућност за развој бактерија. Потпуна услуга, што би се рекло.

ПРОКЛЕТСТВО ПЛАНИНЕ

Са својих 378 метара висине Ејерс рок представља најусамљенији гребен на свету. Налази се у пустињама централне Аустралије и велики је изазов за алпинисте. Привлачи их, али их и убија. За кратко време на овом месту смрт је задесила петнаесторицу туриста. Иста прича понавља се сваке године...

Ако су хладноћа и изненадно невреме највећи непријатељи европских алпиниста, овде се опасност зове: дехидрација. Веома сув ваздух и превелика жега буквално односе живот за животом. Нису, међутим, ретке ни несреће услед недовољне и неодговарајуће опреме или њихових техничких недостатака. Уза све то, и спасавање је доста тешко. Мора да се обавља хеликоптером а, практично, не постоји ни једно једино место где би он могао да се спусти, тако да се све ради – из ваздуха.

ЗБИРКА НЕПРОЦЕЊИВЕ ВРЕДНОСТИ

НАКИТ ИЗ СНОВА ЗА САРУ БЕРНАР

Два човека заслужна су за драгоцена уметничка дела изложена у музеју у Лисабону: један који их је направио и други, његов присан пријатељ, који их је сачувао

Привезак од гравиране слоноваче приказује митолошку сцену: Херкулову жену Дејаниру преко воде преноси кентаур Несос. Његова копита ослањају се на стилизоване алге од емајла и злата. Украс који виси са алге начињен је од опала. Дело је направљено између 1900. и 1902. године.

У музеју Калуст-Гулбенкијан у Лисабону изложен је накит невероватног облика а сваки комад, у стилу нове уметности (Art nouveau), дело је надахнућа и маште Ренеа Лалика, рођеног у Француској 1860. године, једног од највећих уметника-златара с почетка двадесетог века.

Лаликова уметност није се ограничавала само на драго камење и скупоцене метале и уметничка вредност његовог накита далеко је већа од цене употребљеног материјала. Он је често комбиновао разне материјале као што су: слоновача, рог, злато, емајл, бисер, ахат и друго полудраго и драго камење али и стакло, да би представио мотиве из природе виђене веома прецизно, а представљене снажном лирском маштом.

Овај накит, намењен женама којима је тадашња мода диктирала бујне груди и танушан струк, остао је величанствен за сва времена одолевши свим модним каприцима.

Славна глумица Сара Бернар обожавала је „Лалик стил" и била једна од ретких жена за коју је уметник креирао накит који је одговарао њеној изузетној личности. Сара Бернар га је и упознала с богатим финансијером Калустом Саркисом Гулбенкијаном који је одмах почео да прави збирку Лаликовог накита. У тој збирци нашло се преко сто педесет примерака углавном израђених у стилу Art nouveau између 1900. и 1903.

Лалик и Гулбенкијан нису имали ничег заједничког: први је био Француз, уметник бујне маште и боемског начина живота, други турски држављанин, уредан и веома богат инжењер. Упркос томе, међу њима се развило присно пријатељство које је трајало све до Лаликове смрти 1945. године.

Оно што их је везивало била је дубока љубав према природи и уметности. Гулбенкијан се искрено дивио недостижној Лаликовој техници и огромном таленту да помоћу разних материјала прикаже живот и лепоту.

Године 1969. у Лисабону је отворен музеј који носи Гулбенкијаново име саграђен и одржаван из средстава фондације коју је он основао пред смрт. Ремек-дела која су у њему изложена не изражавају само Гулбенкијанов непогрешив уметнички укус већ и одличну интуицију јер је Лалик од 1914. године сасвим престао да се бави накитом да би се потпуно посветио уметничкој обради кристала.

Због тога је Гулбенкијанова збирка од непроцењиве вредности.

Б. Дожић

Украс за „псећу огрлицу" велича женску лепоту поређени је са лепотом цвећа. Класичан профил од драгог камена кризопраза и злата, уоквирен цветовима од емајла, инспирисан је старогрчким скулптурама. Израђен је између 1899. и 1900. године.

Веома стилизован прсни брош у облику краљевског пауна од фино обрађеног злата. Пера репа од злата и емајла, свако са по једним опалом, чине са обе стране по лук чије су ивице посуте дијамантима. Једно од ремек-дела из 1898. године.

Пејзаж из вилинских прича на плочици за псећу огрлицу. Дрвеће од злата и маховина од емајла уоквирују обалу од злата и дијаманата. Језеро је начињено од обрађеног опала. Ремек-дело такође из 1898. године.

Месечев камен окружен сафирима центар је овог привеска у облику инсекта. Крила су му од ливеног стакла раздвојена зрацима од емајла. Пипци су од дијаманата. Украс је настао између 1898. и 1900. године.

Лалик је први златар који је употребио рожину (рог) за украсне чешљеве ондашњих компликованих фризура. Ова дијадема са чешљем од три зупца има облик лешникове гране у пупољку. Листови су од рога и сребра, плодови од емајла и месечевог камена опточени златом. Израђена је између 1900. и 1902. године.

Стил Art nouveau инспирисао се истовремено и природом и маштом. Ова дијадема-чешаљ, и реалистична и фантастична, изражава Лаликову жељу да направи накит који је право уметничко дело. Креста и ресе петла су од филигранског злата са емајлом. Петао у кљуну држи велики аметист. Три зупца чешља начињена су од рога. Дело је из 1898. године.

Четири латице орхидеје овог привеска израђене су од злата и емајла. Попрсје жене, које чини пету латицу, од ливеног је матираног стакла. Рад је из 1900. године.

Сребрна копча коју красе водене нимфе израђене од слоноваче. Украс је направљен у облику двоглаве рибе са жабљим ножицама. Рађено између 1899. и 1901. године

ЗРНЦА ЗНАЊА...

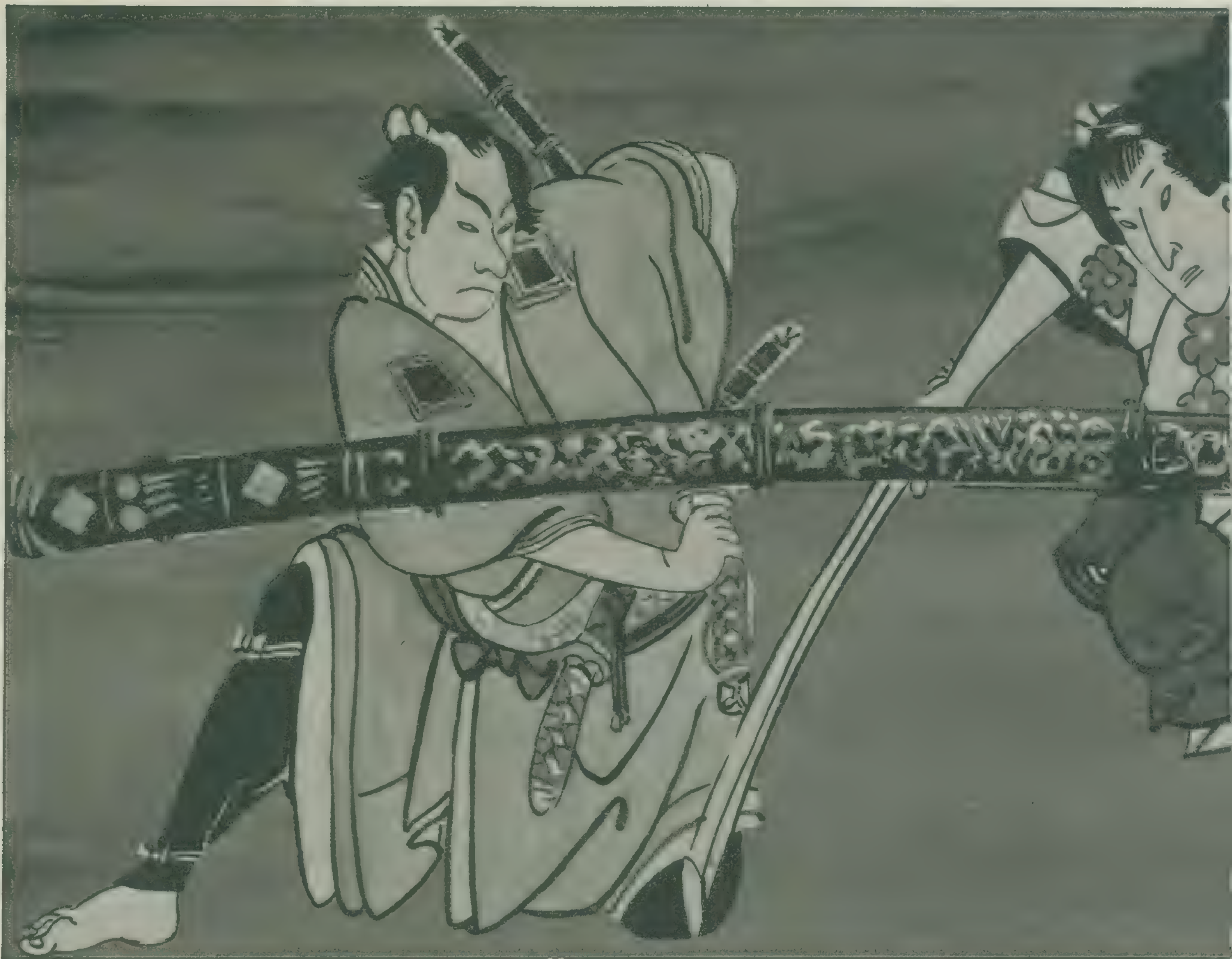
КОКЕ СУ КИНЕСКИЊЕ

Све до пре извесног времена веровало се да је кокошка припитомљена у долини Инда и да је одатле, две хиљаде година пре нове ере, пренета у Месопотамију, а онда у Грчку, односно – у остале земље Европе. Истраживања Барбаре Вест из Британског музеја као и Бена Ксионга Џоуа из Академије наука у Пекингу показала су да живина потиче из суптропских шума Кине где је припитомљена пре око осам хиљада година. Ову теорију потврђују остаци стари преко шест хиљада година, нађени у северним деловима земље где је, због климе, кокошка могла да живи само под заштитом човека. Из северне Кине пренета је на запад и даље – у Европу.

СТАР 421 МИЛИОН ГОДИНА

Досад најстарије остатке животиња пронашао је, у Канади, Конрад Лабандеира, палеонтолог са универзитета у Чикагу, заједно с колегама Бретом Биолом и Френсисом Хјубером. Ради се о фосилизованом инсекту који је живео пре 421 милион година. Припада најстаријој породици инсеката која стоји на врху реда Thysanura – живих бића за која се верује да су доживела освит зоолошког живота на нашој планети.

Из историје наоружања:
САБЉА

ТАЈНА ХИЉАДУГО

„Оружје је било највернији пријатељ којим се бранио образ, живот и иметак, а уједно је било разонода као и пјесма" („Старинско оружје", 1926)

У науци о оружју која је, по једном опису од пре шездесет година „Наука која учи како се војно оружје конструише, израђује, испитује, одржава, како делује и како се употребљава", сабља спада у блиско оружје (оно које се користи у непосредном судару с непријатељем). Ова врста оружја дели се, опет, на сечно и бодно. Сабља спада у сечна оружја.

Следећи науку о оружју, сазнајемо да се сабља састоји од сечива, рукобрана, дршка и ножнице (каније). Дужина сечива је 80-90 центиметара, а тежиште на једној трећини дужине. Тежина сабље је око 1,2 килограма.

Наука о оружју до танчина истражује техничке особине сабље. Основно мерило је брза смрт непријатеља.

Сабља, пљоснато криво сечиво, вуче корене од мача наоштреног само са једне стране. Овакав мач користили су Скити, а у 2. веку преовлађује код Дачана.

Оружје је ефикасно у јуришу лаке коњице па је и главно оружје коњице номадских народа: Мађара, Персијанаца, Турака, Авара и Арабљана.

Европа га је упознала за време крсташких ратова, а од 12. до 14. века постаје саставни део наоружања. Сабља се задржала у употреби и данас као ознака официрске части и достојанства. Некада ударно, јуришно оружје постаје украс који се лепо слаже са свечаном униформом. У оружаним снагама престала је да се користи као оружје са укидањем коњице – рода војске чији је симбол и била.

Катана је душа

У наше крајеве стигла је са Истока. Најчувеније сабље коване су у Турској, а недостижне у Дамаску. Сечиво, душа сабље, правило се од нарочитог челика. Израду тврдог сечива дамаски мајстори чували су као – светињу.

Опевајући изгубљену слободу наш на-

Илустровао: Брана Јовановић

...ДИЊЕГ СЕЧИВА

род је опевао и оружје. Сабља је мисирлија, аџемовка (кована у Аџему, Персија), исфиханка (кована у Исфихану, Персија), маџарка, алеманка, ђерманкиња, прекоморка, млетачкиња...

Европа је ковала сабље, набављала их са Истока, веровала да је дамаскиња сабља над сабљама. Ипак, једна далека земља правила је сабље које трају хиљаду година, чије је сечиво најбоља оштрица коју је човек икада сковао. Земља је Јапан, сабља је катана.

Испробати катану значи ударити по другој сабљи и пресећи је без трага на оштрици. Катана је дух давног времена, симбол и начин прихватања живота, светиња класе ратника. Катана – то је душа самураја.

Катана је мач, ако је борбена вештина самураја мачевање, она је сабља ако је удар јапанског ратника сличан налету коњаника. У борби јапанских самураја вештина није спорна. Није споран ни победник: духовно јачи – значи вештији. Отуда је савршенство сабље. Катана је више од оштрог тврдог метала, то је продужени, бритки дух ратника.

Дуга је јапанска традиција у обради метала и изради сечива.

Сабља од безброј оштрица

У малим пећима јапански мајстори топили су руду магнетит. Како је руда различитог квалитета, извлаче се меке и тврде полуге метала.

Основни процес при изради квалитетне сабље је спајање и ламелирање тврдих и меких пљоснатих дугачких комада метала. Тако се, низом узастопних радњи, правила метална шипка која је са једне стране мекана, са друге тврда. Она се састоји од више хиљада танких слојева метала.

Сада се, грубо, искује оштрица, а онда неком врстом ножа за цртање извуче лук сабље. Изводи се тако да сечиво, после каљења, добија свој коначни облик.

Мајстор, после утврђивања облика, искива дршку и обележава је јасури знацима – неправилним зарезима или паралелним линијама које се повлаче у разним правцима. То је, заправо, потпис мајстора. Стручњаци могу, на основу јасури знака, да одреде и време, и радионицу, и мајстора ковача који је исковао сабљу.

Неки ковачи нису потписивали рад. Сабља без потписа је, такође, знак. Савршенству није потребно писано порекло, оно говори за себе.

На металној дршци мајстори су бушили малу рупу – место на коме ће се причврстити бамбусов рукохват (држак).

Да би се добила висококвалитетна оштрица, потребно је повећати проценат угљеника у металу. Сабља се премаже раствором глине и воде. Делови за орнаменте и украсе премажу се неколико пута дебље. Потребно је да остану меки.

Сад се оштрица, која се кали, пажљиво очисти од раствора глине. Сечиво се загрева у ћумуру до одређене температуре, а затим нагло потапа у врућу воду.

Овим поступком добија се бритка и тврда оштрица а меко тело сабље. Ако је овај део посла успешно обављен, сечиво се полира уљем и камењем различите тврдоће.

Последњи рад на металу сабље је украшавање. У меки део сечива утискују се стилизовани облици расцветалих грана, главе змајева...

Ратникова част

Дршка катане је дрвена, дуга 20-25 центиметара, ваљкастог облика, пресвучена рибљом кожом а понекад металним прстеновима, али готово увек украшена орнаментима.

Корице су од лакираног, лаког дрвета магнолије ишаране орнаментима. Боја је, по правилу, црна, црвена или боја рђе. То је био највиши захтев лепоте тога доба.

Катана се у кући чувала оштрицом окренутом навише, дршком окренутом удесно, на почасном месту, положена на посебно израђеној и украшеној полици – катана каке. Част ратника је катана.

Сабља је преношена у нарочитој кутији од лакираног дрвета украшеној ратниковим перчином – другим обележјем његове части.

Сачувана су и имена мајстора–ковача чија су сечива, без сумње, најбоља која је човек исковао: Масамуне (1290. година) и мајстор Марамаса (1340. година). Сечива су преношена са оца на сина, понекад је мењана дршка, понекад корице или гајтан, али сечиво никада.

Готова сабља морала је да се испроба. Мајстор је тиме доказивао своје умеће да сачини катану достојну часног позива ратника.

Низ поток се пуштала лотосова биљка. Сабља, окренута сечивом насупрот струји, сачекивала је биљку. Ако је добра, пресећи ће лотос.

Катана се више не прави, можда је заборављено и како се прави хиљадугодишње сечиво. Остале су приче и легенде у којима се љуто сечиво, убојни замах и смрт лагано потискују причама о части, савршенству и савременом трајању...

Ратко Јанковић

ЖИВОТ ПИШЕ ДРАМЕ

ПАЦИФИК, АЈКУЛЕ И БИЛ

Бил Бел ни после несреће не одустаје од путовања малим авионима којима сам управља

Приближавао се Хавајима и већ размишљао о обилном доручку кад је, изнад бескраја океана, отказао мотор авиона

Прво се појавила једна ајкула, за њом још једна. Кад су се приближиле око три метра од Била, почеле су да праве кругове и да га, тако му се бар учинило, злокобно посматрају. Педесетогодишњи Бил Бел, сатима плутајући у појасу за спасавање, знао је да му нема спаса ако га нападну. Уколико крену према мени, у тренутку је одлучио, загњурићу главу под воду и прекратити себи живот пре него што почну да ме комадају.

Када је тог августовског дана прошле године у изнајмљеном авиону кренуо из Аустралије за Америку, размишљао је само о лепоти лета који ће му, као и много пута до тада, причинити право уживање. Осим у изузетним приликама, Бил Бел је скоро увек путовао сам у неком од малих путничких авиона.

Тачно у 5.10

Био је тринаест сати у ваздуху, на висини од око 10.000 метара, и већ се радовао што се приближава Хавајима. Тамо ћу, помислио је, доручковати у омиљеном ресторану. Само што му је то прошло кроз главу, схватио је да с мотором нешто није у реду. Вероватно је понестало горива у првом резервоару, пребацићу довод на други. На жалост, квар је, очигледно, био друге природе и авион је почео да губи висину.

Када се нашао готово хиљаду метара изнад Пацифика, Бил је знао да ће морати што безбедније да се спусти на површину воде. Дотакао је океан прилично меко и, осим две огреботине, прошао без већих озледа.

Знао је да ће крила лаког авиона одржати летелицу на води неколико минута. За то време мораће да се искобеља из седишта и узме појас за спасавање и ракетни сигнални пиштољ који ће му помоћи да спасиоцима означи место на коме се налази. Наравно, чим је схватио да авион пропада, јавио је контролном торњу на Хавајима шта му се догађа.

Трудио се да сачува присебност и да све обави како треба. На жалост, док се извлачио из седишта и команди, авион га је поклопио и Бил је, нагутавши се воде, почео да се дави. Настојећи да извуче живу главу, испустио је ракетни пиштољ.

Када се, коначно ослобођен, нашао у водама Пацифика, више од 300 километара од обале, повукао је узицу на појасу за спасавање који се надувао и тако му помогао да се лакше одржи на површини. Погледао је на сат. Било је тачно 5 и 10 ујутру. Није страшно, тешио се, највише за сат неко ће ме приметити и бићу спасен.

И сам је добро знао да претерује и да ће га екипе које крену у потрагу тешко открити у бескрају океана. Остао је без ракетног пиштоља којим би испалио светлећи сигнал и открио где се налази.

После отприлике једног сата зачуо је звук авиона. Махао је и махао у нади да ће га спазити, али авион је продужио. Очигледно, нису га видели.

У води је био већ седам сати, сунце је пекло и почео је да губи свест. Без обзира што му је појас помагао да се лакше одржава на води, имао је осећај да су му се ноге претвориле у олово, да му се цело тело натопило и да ће, као камен, потонути. Нигде на помолу неког брода или чамца, био је окружен непрегледним океаном.

Није било мириса крви

А онда је, крајичком ока, угледао пераје како пара површину воде. Затим још једно. Знači, то је крај, помислио је сасвим се разбудивши. Био је свестан да у борби с ајкулама нема изгледа да изађе као победник. Код себе је имао само нож.

Грозничаво је мислио шта да уради кад су се ајкуле приближиле на око три метра од њега и стале да праве кругове. Можда је најбоље да останем миран, присећао се савета „Шта урадити кад се нађеш очи у очи са ајкулом.” Пратећи погледом морске немани, Бил је настојао да не направи ниједан покрет. Срећа у несрећи била је што није крварио па су ајкуле, кружећи још десетак минута око њега, коначно одустале од плена. Није било мириса крви који би им дао знак за напад.

Као што су изненада дошле, ајкуле су исто тако и нестале. Бил Бел се, док је с неверицом пратио како пераја нестају у даљини, није претерано обрадовао. Знао је да могу да се врате или да се појаве друге.

Како је време одмицало, на хоризонту је било све више спасилачких авиона и хеликоптера. На жалост, сви су прелетали место на коме се Бил налазио, одлазили и после извесног времена поново се враћали на обалу. Ниједан га није приметио.

После дванаест сати Бил је, сасвим исцрпљен и већ губећи наду, угледао изнад себе три авиона и два хеликоптера. Први авион је прелетео, други такође... Бил је из све снаге махао, чак и викао у силној жељи да га примете. Један од хеликоптера наставио је да лети, али се, направивши круг, полако враћао на место где је Бил сатима плутао. Хеликоптер се спустио изнад површине воде највише што је могао.

– Кад сам угледао насмејана лица пилота и копилота, нисам знао шта бих од среће – касније је испричао Бил. – Знао сам да је мојим мукама крај.

* * *

После пет дана Бил Бел је отпуштен из болнице. Редовним летом вратио се у аустралијско место Викторију где су га дочекала деца и супруга. Остао је код куће два дана а онда, послом, одлетео за Америку. Наравно, пилотирајући сам малим путничким авионом.

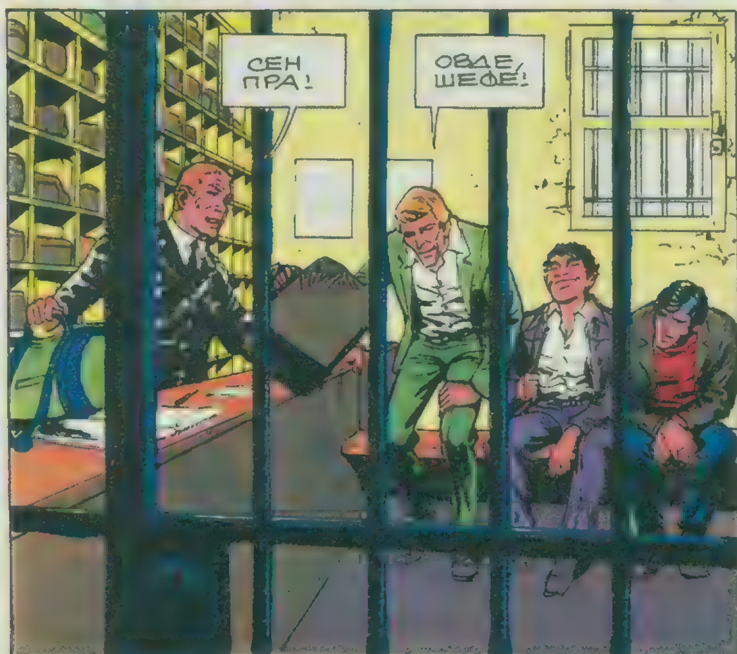
В. С.

ВЕСЕЛА ПЕТОРКА

Благо са „Златне Галије"

S. ROSENZWEIG B. DUFOSÉ

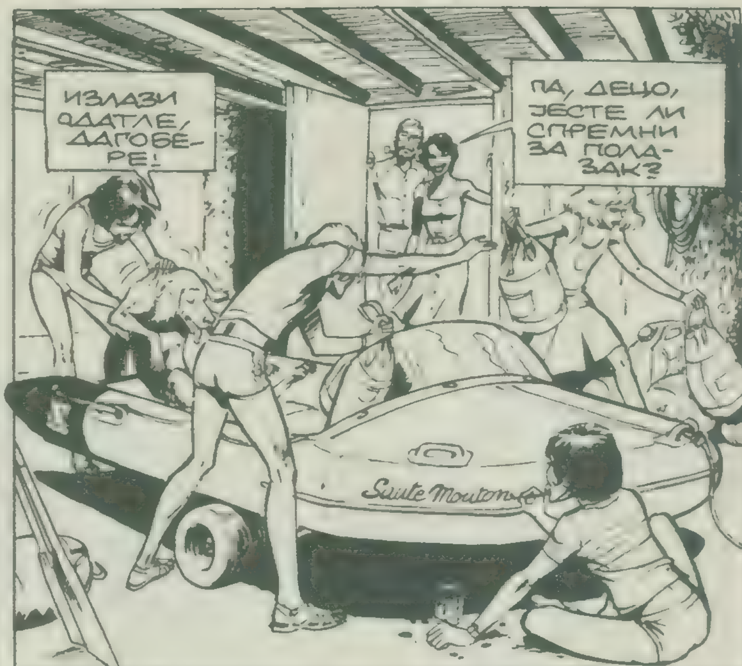

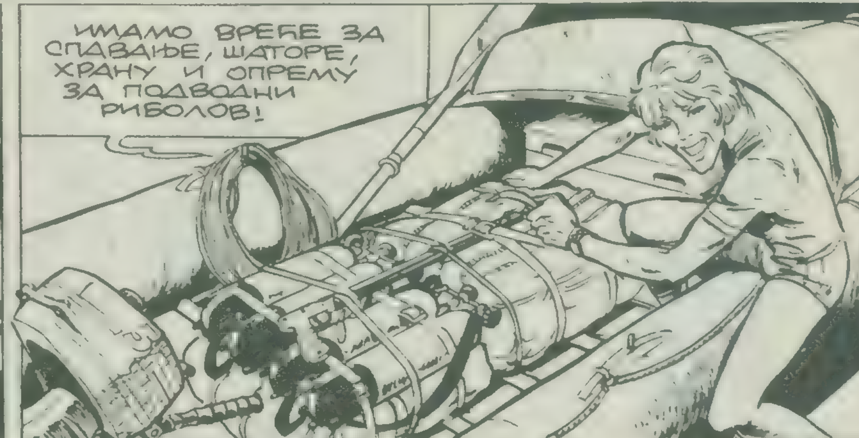

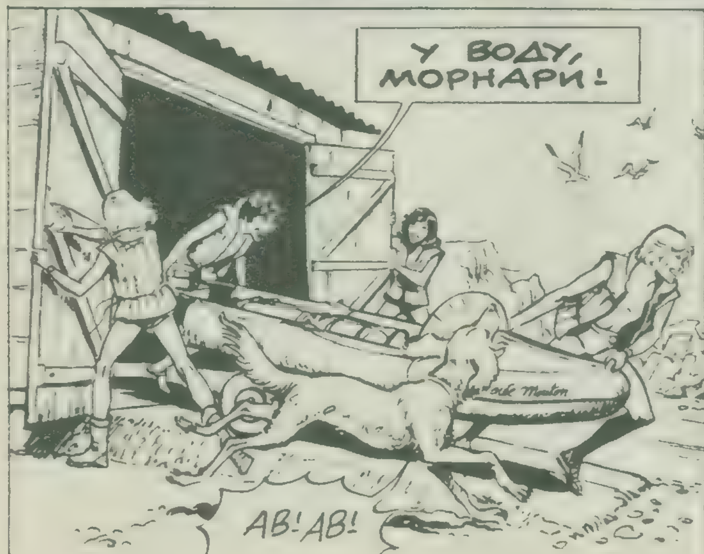

ПОЧЕТАК ЈЕ ЈУЛА: РАСПУСТ ЈЕ, И ВЕСЕЛА ПЕТОРКА СЕ ПРИПРЕМА ЗА ОДМОР...
ЈЕСИ ЛИ ЗАТВОРИО ТОРБУ СА ШАТОРИМА, МИК?
ЈЕСАМ, КЛОДИ!
ХОЋЕМО ЛИ ИМАТИ ДОВОЉНО ХРАНЕ ЗА ПОЧЕТАК, ЕНИ?
НЕ БРИНИ, КЛОДИ!
ХОЋЕШ ЛИ УМЕТИ ДА УПАЛИШ МОТОР, ФРАНСОА?
НЕМА ПРОБЛЕМА, КЛОДИ!

ИЗЛАЗИ ОДАТЛЕ, ДАГОБЕРЕ!
ПА, ДЕЦО, ЈЕСТЕ ЛИ СПРЕМНИ ЗА ПОЛАЗАК?
Suite Mouton

О, МАМА, БАШ ЛЕПО ШТО СТЕ НАМ ДОЗВОЛИЛИ ДА РАСПУСТ ПРОВЕДЕМО НА МОМ ОСТРВУ КЕРНАХ!

НИСТЕ, ВАЉДА, НИШТА ЗАБОРАВИЛИ!
НИ СЛУЧАЈНО, КЛОДИ ЈЕ ВЕЋ СТО ПУТА СВЕ ПРОВЕРИЛА!

ИМАМО ВРЕЋЕ ЗА СПАВАЊЕ, ШАТОРЕ, ХРАНУ И ОПРЕМУ ЗА ПОДВОДНИ РИБОЛОВ!

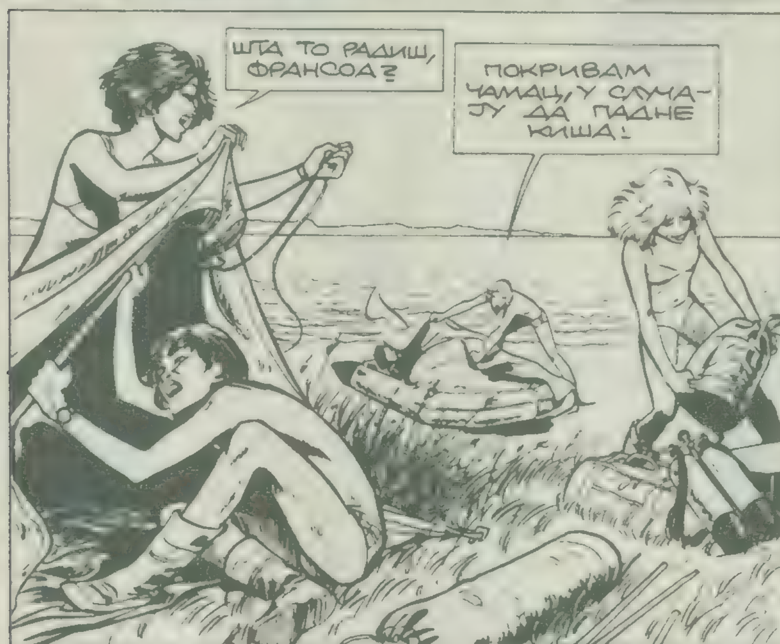

У ВОДУ, МОРНАРИ!
АВ! АВ!

ЈУ-ХУ!
12

ОД КАДА СУ ДОРСЕЛОВИ ПОКЛОНИЛИ ЊИХОВОЈ КЋЕРКИ ОСТРВО КЕРНАХ, НА КОМЕ СЕ НАЛАЗИ СТАРИ ЗАМАК И ИЗВОР ПИТКЕ ВОДЕ, ПЕТОРКА СВОЈ РАСПУСТ ПРОВОДИ ТАМО...

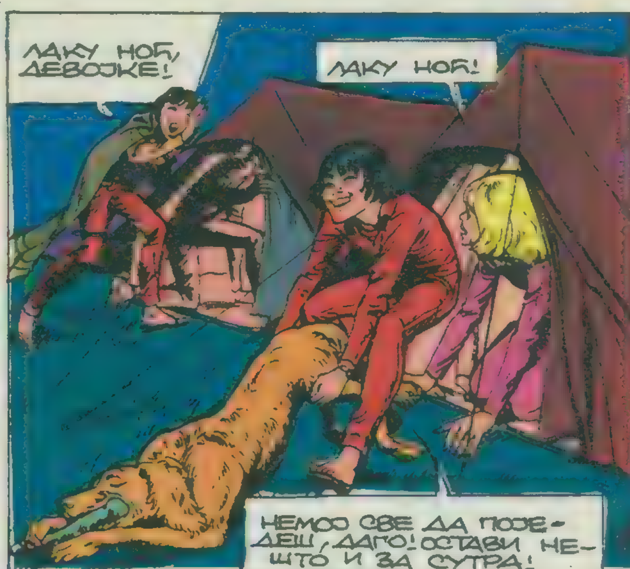

КАД СУ ОСТАЛИ БЕЗ ХРАНЕ, ПЕТОРКА ЈЕ ПОШЛА У СЕЛО НА ПИЈАЦУ...

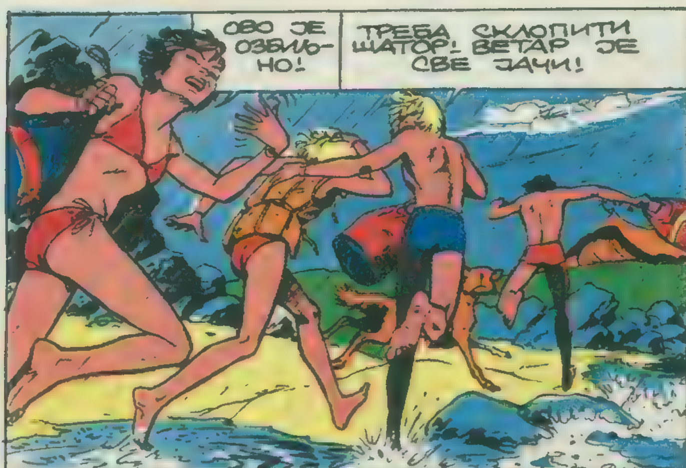

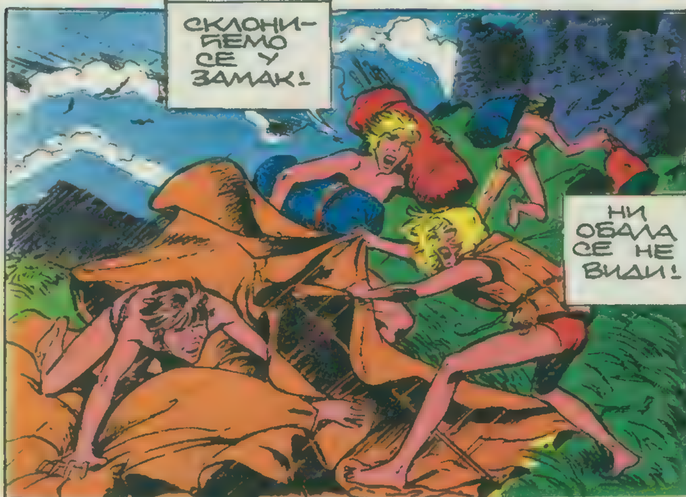

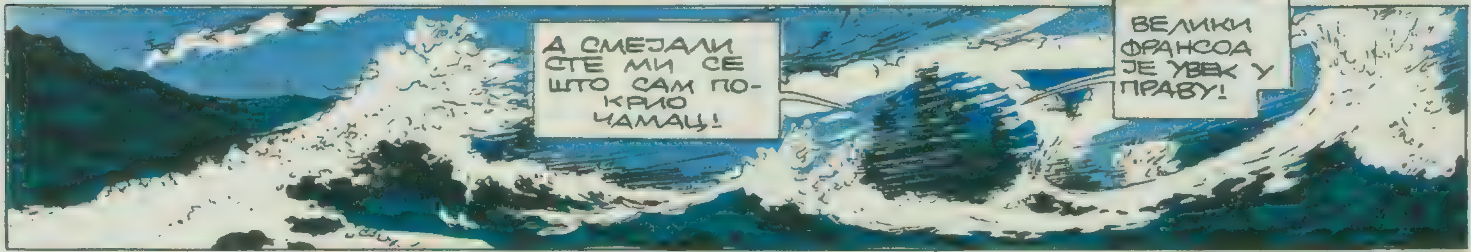

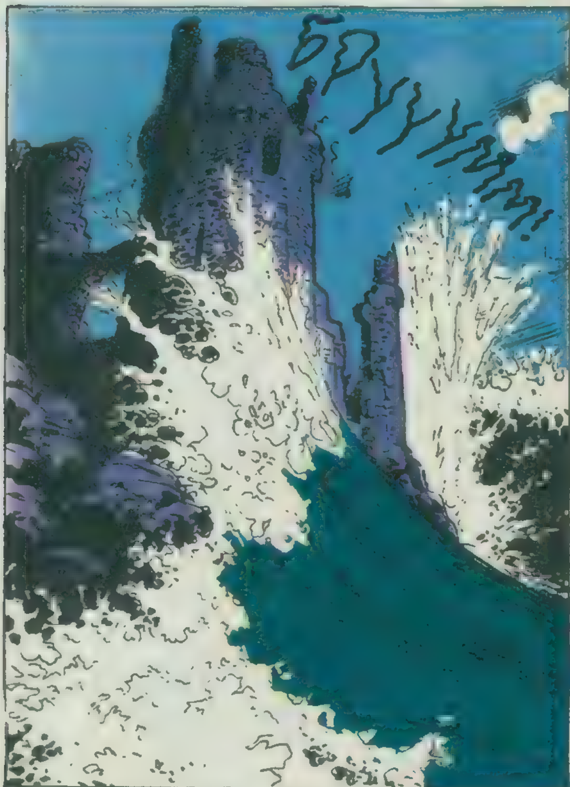

ОВО ЈЕ ОЗБИЉНО!
ТРЕБА СКЛОПИТИ ШАТОР! ВЕТАР ЈЕ СВЕ ЈАЧИ!

СКЛОНИЋЕМО СЕ У ЗАМАК!
НИ ОБАЛА СЕ НЕ ВИДИ!

ПЛАШИМ СЕ! ТРЕБАЛО ЈЕ ДА СЕ ВРАТИМО КУЋИ!

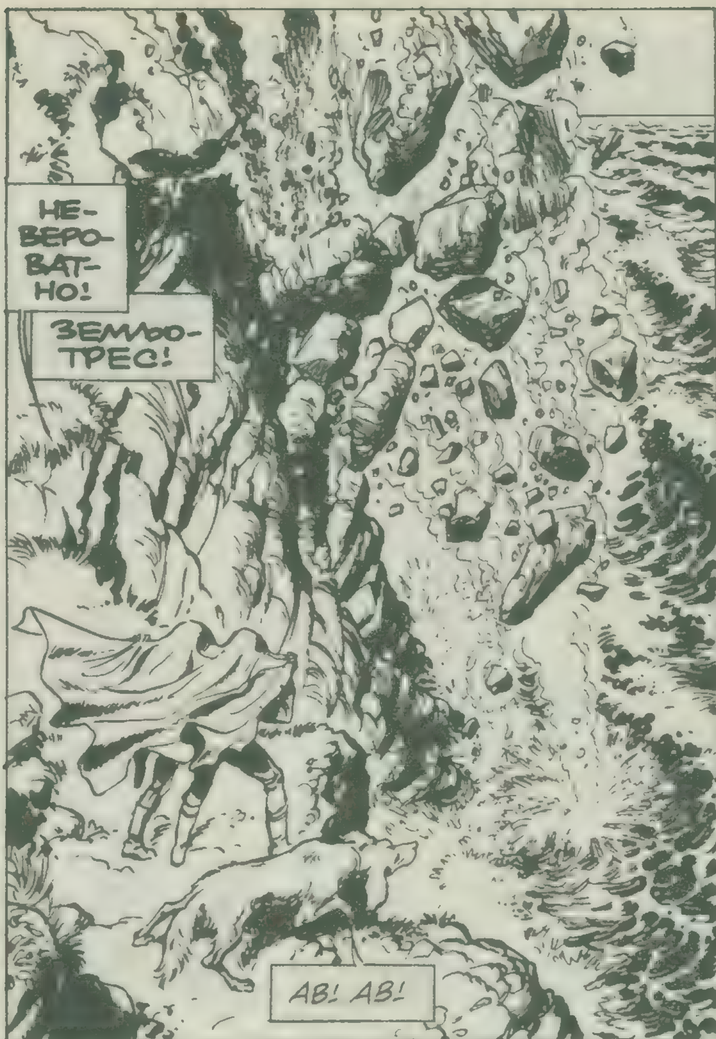

НЕ БОЈ СЕ, АНИ! ОВДЕ СМО БЕЗБЕДНИ!
ДОЂИ БЛИЖЕ ВАТРИ, ДА СЕ ОГРЕЈЕШ!

А СМЕЈАЛИ СТЕ МИ СЕ ШТО САМ ПОКРИО ЧАМАЦ!
ВЕЛИКИ ФРАНСОА ЈЕ УВЕК У ПРАВУ!

БРУУУМ!!

ЈАО! ЗАМАК СЕ РУШИ!

ИДЕМ ДА ВИДИМ!
ИДЕМ С ТОБОМ!
ЧУВАЈТЕ СЕ!
5

НЕВЕРОВАТНО!
ЗЕМЉОТРЕС!
АВ! АВ!

АУУ!
НИКАД НИСАМ ВИДЕО ОВАКО НЕШТО!

ЈАДНИ МОЈ ДАГОБЕРЕ! ЈЕСИ ЛИ СЕ УПЛАШИО?
АВ! АВ!

ВРАТИМО СЕ! СИГУРНО СЕ БРИНУ!

НАЈЗАД СТИГОСТЕ! ШТА ЈЕ БИЛО?
ГРОМАДЕ КАМЕЊА СУ СЕ ОДРОНИЛЕ У МОРЕ!
СУТРА ЋЕМО ЗНАТИ ПРАВО СТАЊЕ!

ПЕТОРКА ЈЕ ЗАСПАЛА. НИСУ ЗНАЛИ ДА ЈЕ ОЛУЈА САМО НАЈАВИЛА ПОЧЕТАК ЈЕДНЕ НОВЕ АВАНТУРЕ...
6

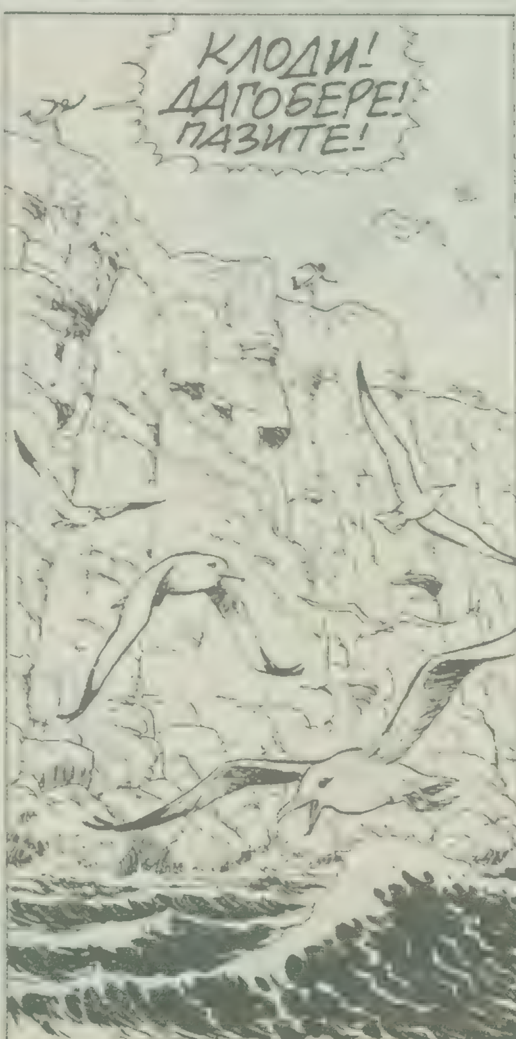

СУТРАДАН...
ВРАТИ СЕ, ДАГО! ПУСТИ ЗЕЦА!
АВ! АВ!

КАД ЈЕ ЗЕЦ У ПИТАЊУ, ДАГОБЕРА ЈЕ ТЕШКО ЗАУСТАВИТИ!
ПОЂИМО, ИПАК, И МИ У ПОТЕРУ!

ПАЗИИИ! НЕ ДАЉЕ!

КЛОДИ! ДАГОБЕРЕ! ПАЗИТЕ!

ОООХ!

КЛОДИ!

КЛОДИ! ЈЕСИ ЛИ ДОБРО?
ПОБОГУ, КЛОДИ! У ШТА ТО ГЛЕДАШ?

ГЛЕДАЈТЕ ТАМО! ИМА НЕШТО У ВОДИ!

ВЕЛИКИ КИТ ИЛИ... НЕКА ОЛУПИНА!
ПРВО СЕ ПОПНИ! ПОСЛЕ ЋЕМО О ТОМЕ!

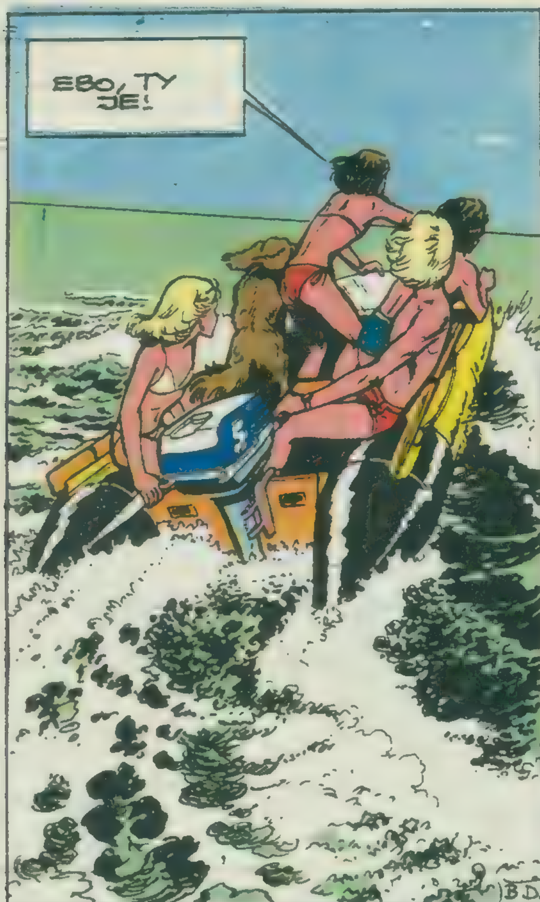

ТО СИГУРНО НИЈЕ КИТ... ПЛУТАО БИ!

ПОЗНАЈЕМ ОСТРВО КАО СВОЈ ЏЕП И КАЖЕМ ВАМ ДА ОВОГА ОВДЕ РАНИЈЕ НИЈЕ БИЛО!

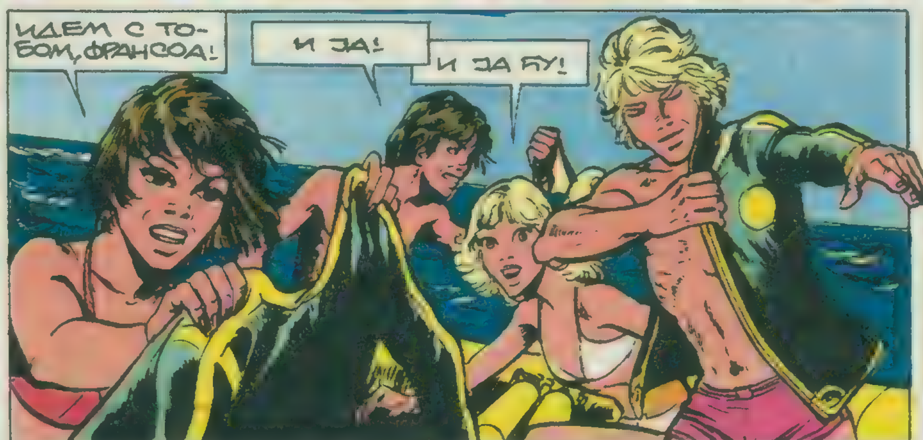

ДОЂИТЕ! ОСЕЋАМ ДА ВЕСЕЛУ ПЕТОРКУ ЧЕКА НОВА АВАНТУРА!

НАДАМ СЕ ДА СЕ КЛОДИ ВАРА! БАР ЈЕДАН РАСПУСТ ДА ПРОВЕДЕМО НА МИРУ!
ИДЕШ ЛИ, АНИ?
ИДЕМ!

ЕЈ! ЧЕКАЈТЕ МЕ!
Saute mouton
8

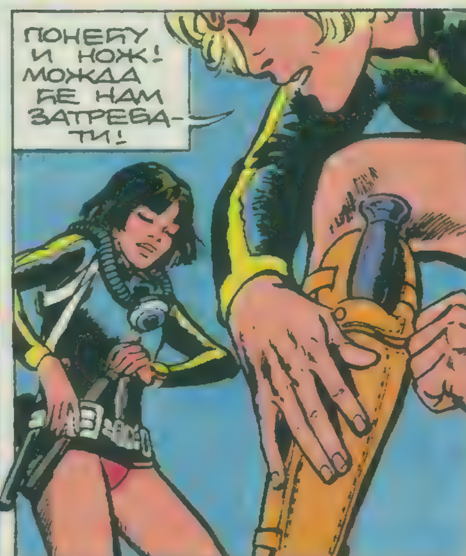

ЕВО, ТУ
ЈЕ!
B.D.

ОВО ЈЕ ПРИЛИКА ДА ИСПРОБАМО ОПРЕМУ ЗА ПОДВОДНИ РИБОЛОВ!

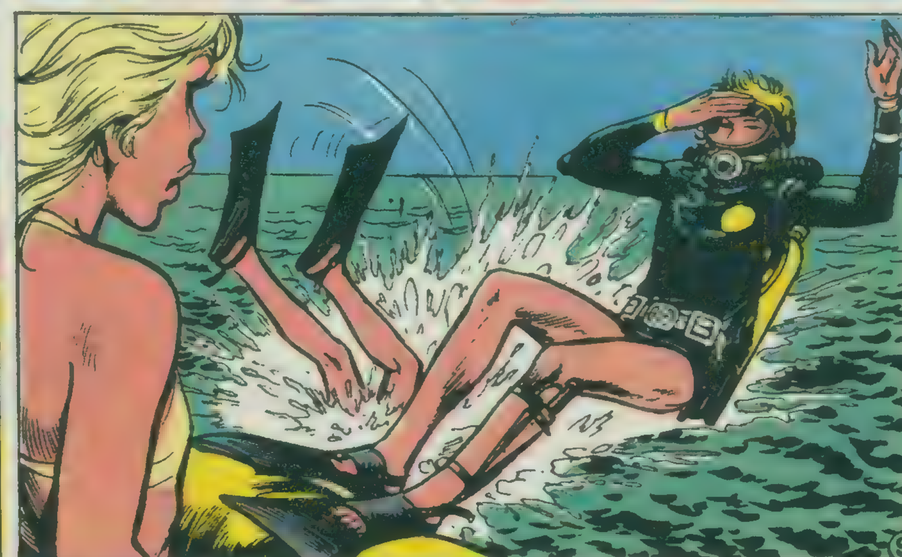

ИДЕМ С ТОБОМ, ФРАНСОА!
И ЈА!
И ЈА ЯУ!

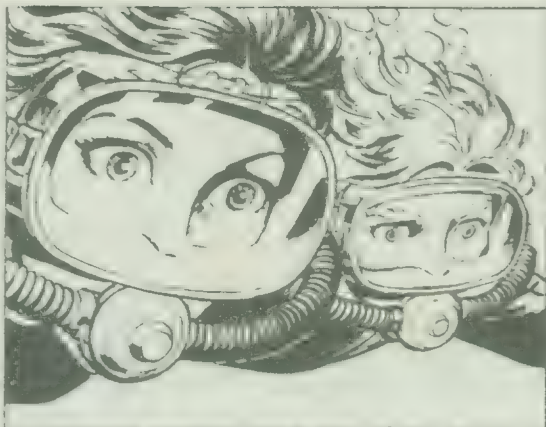

НИ ГОВОРА, АНИ! СУВИШЕ СИ МЛАДА ЗА ОВО!
ОСТАЋУ С ЊОМ!

ПОНЕЋЕМО ФОСФОРНЕ ЛАМПЕ И ДВАНАЕСТ МИНУТА ЋЕМО ИМАТИ СВЕТЛО!

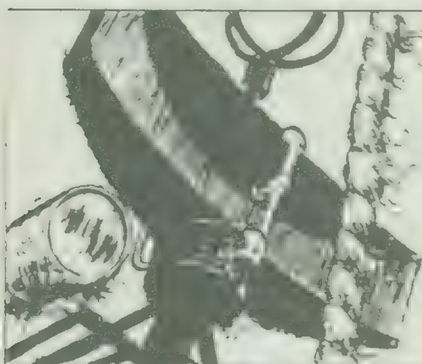

ПОНЕЋУ И НОЖ! МОЖДА ЋЕ НАМ ЗАТРЕБАТИ!

ИМАТЕ КИСЕОНИКА ЗА ПОЛА САТА! ПОДЕСИМО САТОВЕ!

9

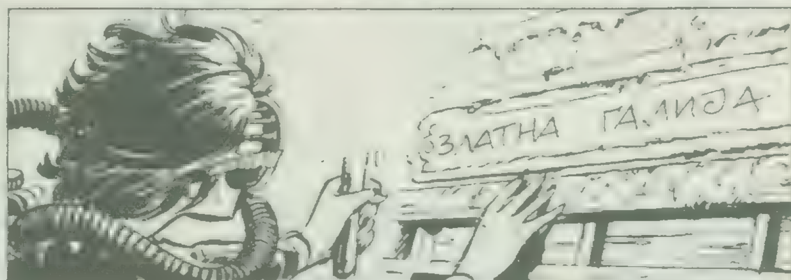
КАО СТАРА ГАЛИЈА...

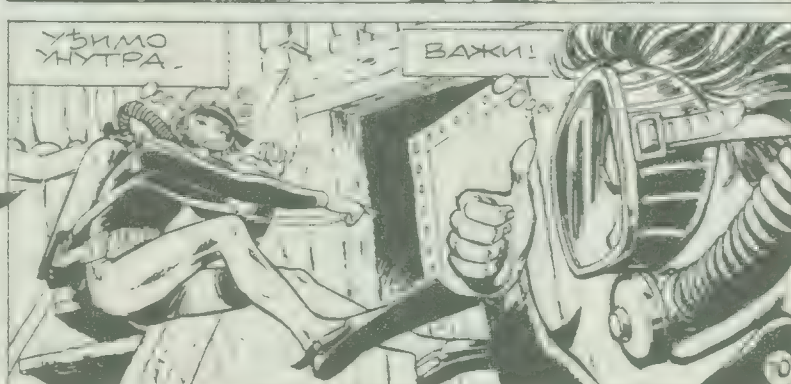

У СТВАРИ ЈЕ МОДЕРНА ЈАХТА!

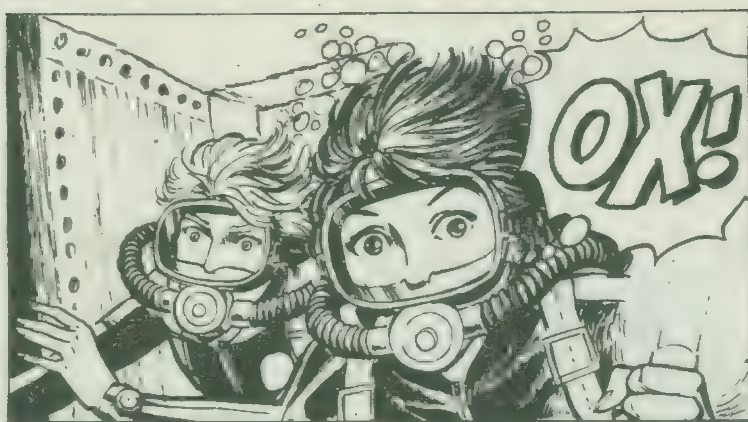

КЛОДИ ЈЕ УЗЕЛА ЈЕДНУ СВЕТИЉКУ...
КРАК!

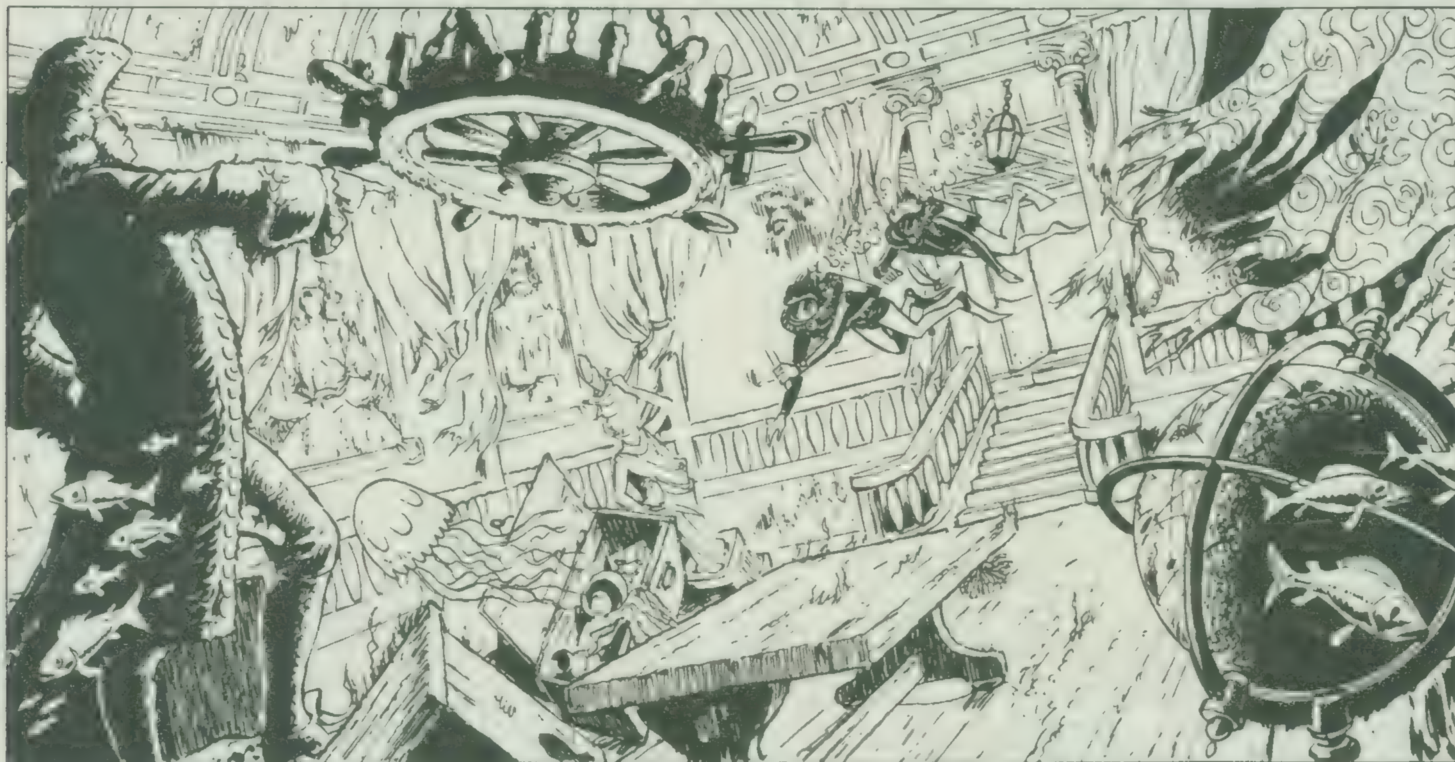

ОВАЈ БРОД ЈЕ СКОРО ПОТОНУО! НИЈЕ МНОГО РУИНИРАН!

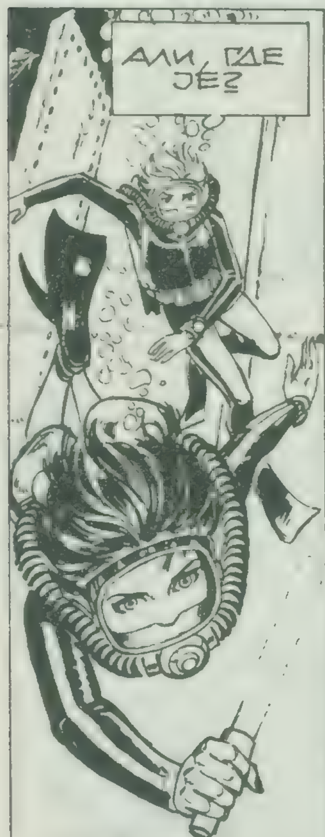

ЗЛАТНА ГАЛИЈА

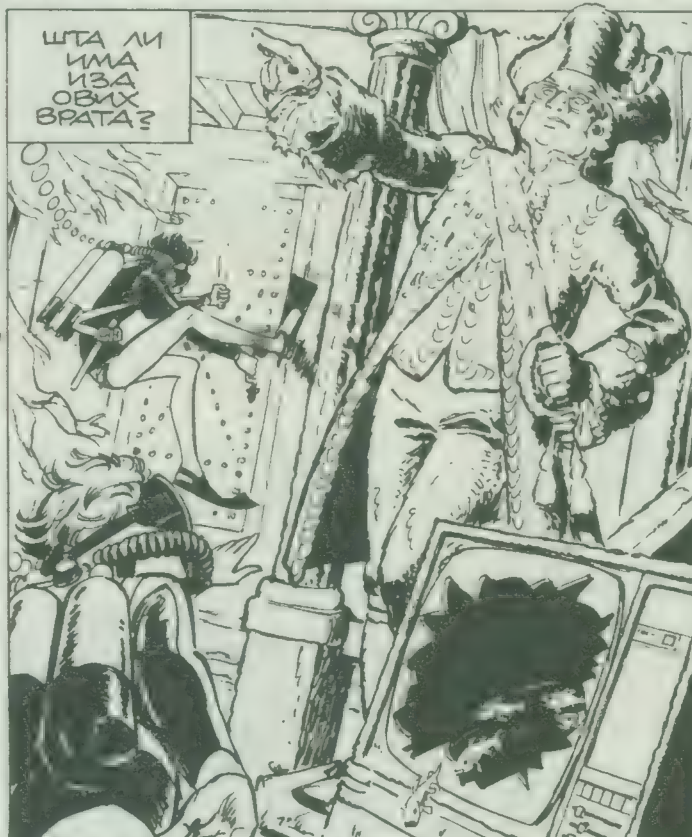

УЂИМО УНУТРА.
ВАЖИ!

ОХ!

АЛИ, ГДЕ ЈЕ?

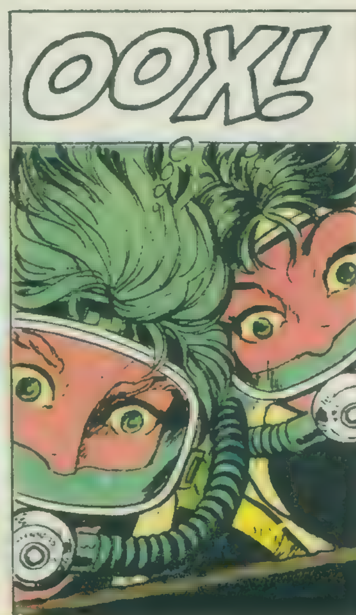

ШТА ЛИ ИМА ИЗА ОВИХ ВРАТА?

ДОБРО ЈЕ ШТО САМ ПО-НЕО НОЖ!

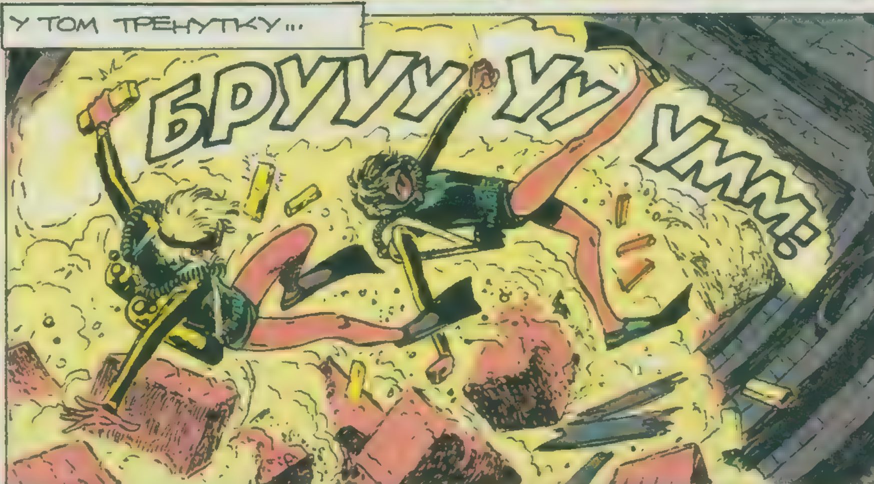

ХМ!
11

ШТА ЛИ ЈЕ У ОВИМ САНДУЦИМА?

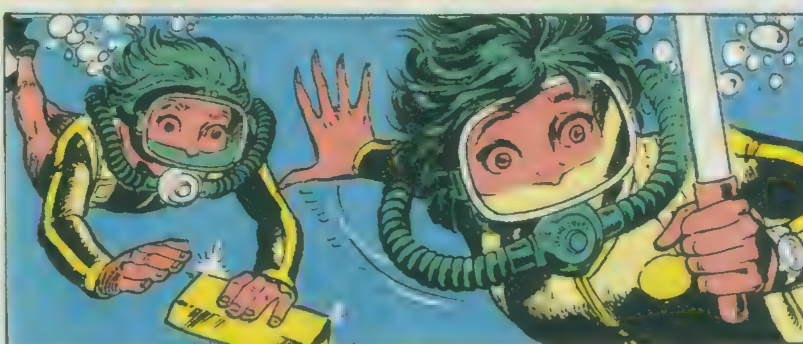

ДРВО ЈЕ ТРУЛО!

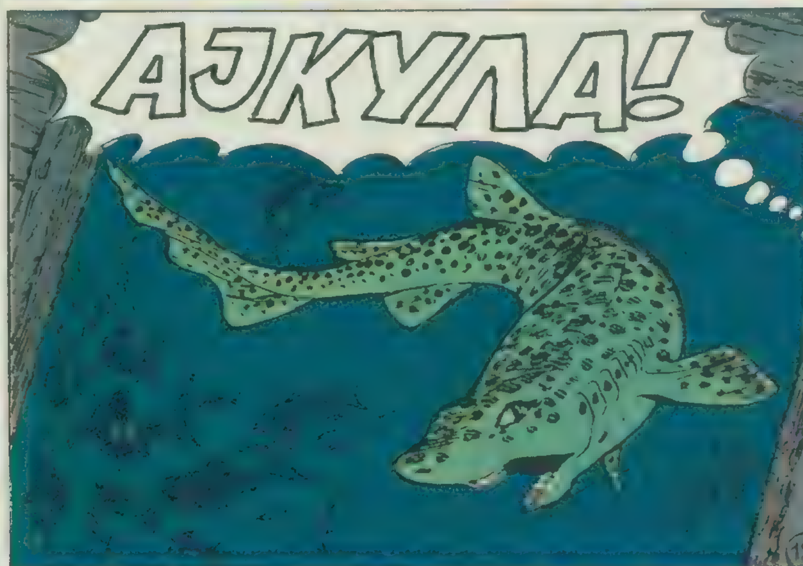

ООХ!

ПОЛУГЕ! ЗЛАТНЕ ПОЛУГЕ!

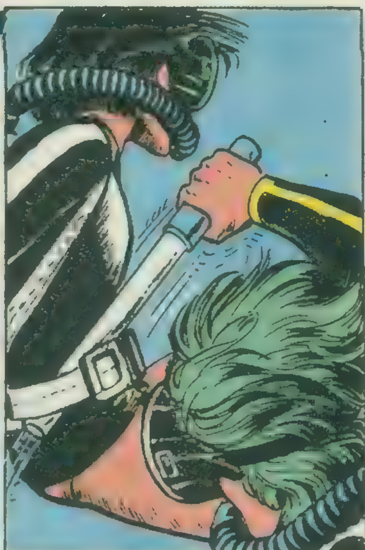

У ТОМ ТРЕНУТКУ...
БРУУУ УУ УММ!

ОЛУПИНА ЈЕ НА ИВИЦИ ПОНОРА! СКЛИЗНУЋЕ! ТРЕБА ДА ИЗАЂЕМО!

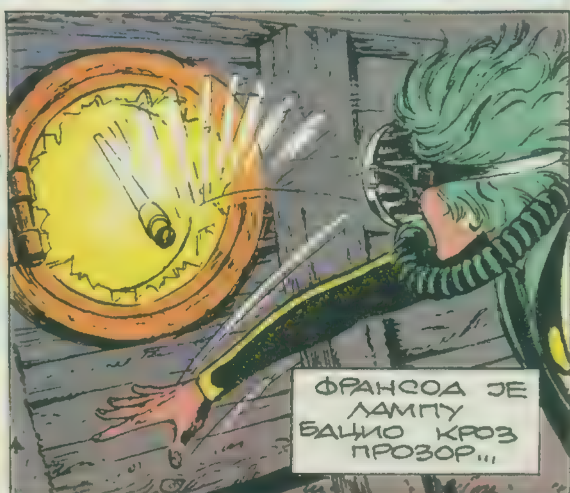

АЈКУЛА!

АЈКУЛУ ЈЕ ПРИВУКЛА СВЕТЛОСТ...
НАПАШЋЕ НАС!

КРАК!

НАДАЈМО СЕ ДА ЋЕ ЈОЈ ОВО ОДВУЋИ ПАЖЊУ!

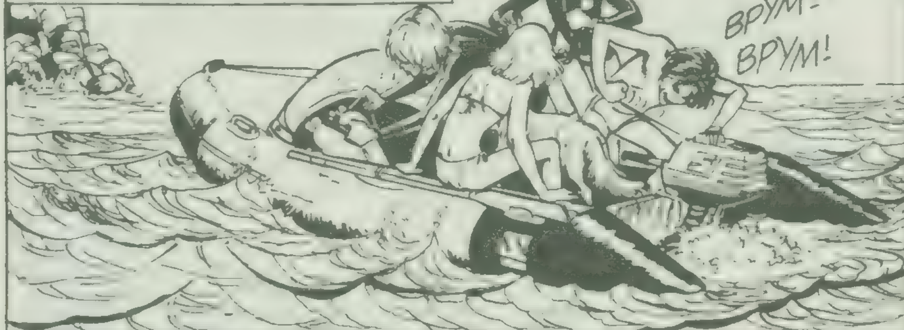

ФРАНСОА ЈЕ ЛАМПУ БАЦИО КРОЗ ПРОЗОР...

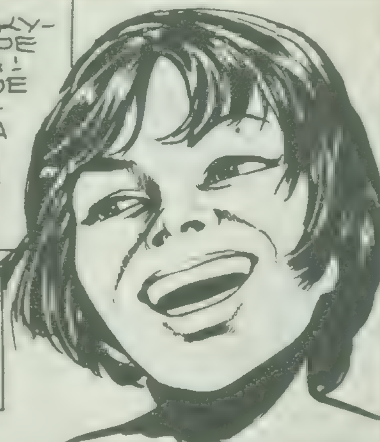

ДА СУ У СТРАХУ ВЕЛИКЕ ОЧИ, ДОКАЗУЈЕ И ТО ДА НИЈЕ У ПИТАЊУ БИЛА АЈКУЛА, ВЕЋ ВЕЛИКА БЕЗОПАСНА РИБА...

НИКАД СЕ НИСАМ ОВАКО УПЛАШИЛА!
ИСПЛИВАЈМО! КИСЕОНИК ЈЕ ПРИ КРАЈУ!

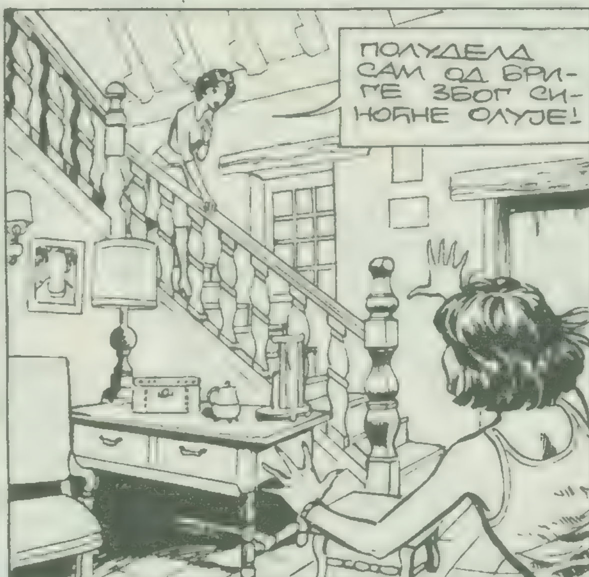

ОЛУПИНА НЕЋЕ СКЛИЗНУТИ! БЛОКИРАНА ЈЕ ИЗМЕЂУ ДВЕ СТЕНЕ!

ДЕЦА СУ СЕ ОДМАХ УПУТИЛА КЛОДОВИМ РОДИТЕЉИМА ДА ИМ САОПШТЕ ДО КАКВОГ СУ ОТКРИЋА ДОШЛИ...
ВРУМ! ВРУМ!

ОНА АЈКУЛА НИЈЕ ГЛУПА! ИШЛА ЈЕ ЗА ЗЛАТОМ, А НЕ ЗА ТВОЈОМ ЛАМПОМ!
НИЈЕ БАШ СМЕШНО, МИК!

НАДАМ СЕ ДА ЋЕ НАМ ТВОЈИ РОДИТЕЉИ ПОВЕРОВАТИ, КЛОДИ! ОВО ЈЕ НЕОБИЧНА ПРИЧА!
ПОЖУРИТЕ, ДЕВОЈКЕ!
ЈА СЕ БОЈИМ ДА НАМ ПОСЛЕ СВЕГА НЕЋЕ ДАТИ ДА СЕ ВРАТИМО НА ОСТРВО!

МАМА! ТАТА! ГДЕ СТЕ?

ПОЛУДЕЛА САМ ОД БРИГЕ ЗБОГ СИНОЋНЕ ОЛУЈЕ!

НЕШТО ВАМ СЕ ДЕСИЛО?
МА, НЕ, МАМА! ОТКРИЛИ СМО БАСНОСЛОВНО БЛАГО!

ЗАИНТЕРЕСОВАНИ, ДОРСЕЛОВИ СУ ПАЖЉИВО СЛУШАЛИ ПРИЧУ СВОЈЕ КЋЕРКЕ...
САД СВЕ ЗНАТЕ!
ЗЛАТНА ГАЛИЈА! НЕШТО МИ ЈЕ ПОЗНАТО ПА ДА! О ТОМЕ СУ ПРЕ ДВЕ ГОДИНЕ БИЛЕ ПУНЕ НОВИНЕ!
14

И, ДА БИ ПОБЕГЛИ, УКРАЛИ СУ „ЗЛАТНУ ГАЛИЈУ“. АЛИ, ЗБОГ ЈАКЕ ОЛУЈЕ, БРОД ЈЕ ПОТОНУО...

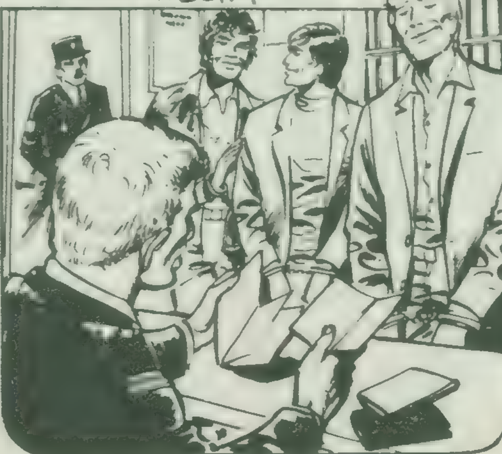
ДОК ЈЕ ВИЛСОН ХВАЛИО СВОЈ БРОД, ТРОЈИЦА КРИМИНАЛАЦА ОПЉАЧКАЛА СУ КАМИОНЕТ СА ЗЛАТОМ...

...ЛОПОВИ СУ УХВАЋЕНИ И ПРИТВОРЕНИ...

СВЕ СУ ПОРИЦАЛИ. И, КАКО НИКАД НИЈЕ ПРОНАЂЕН НИ БРОД НИ ЗЛАТО, ОВИХ ДАНА, ЗБОГ НЕДОСТАТКА ДОКАЗА, ТРЕБА ДА БУДУ ПУШТЕНИ ИЗ ЗАТВОРА...“

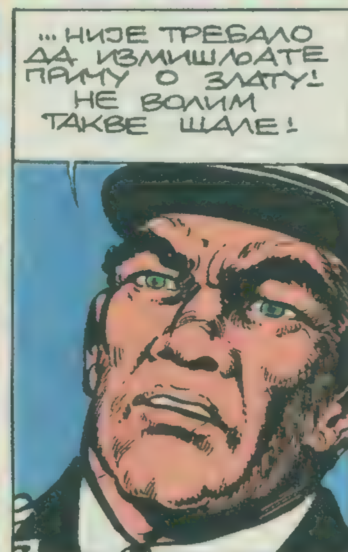

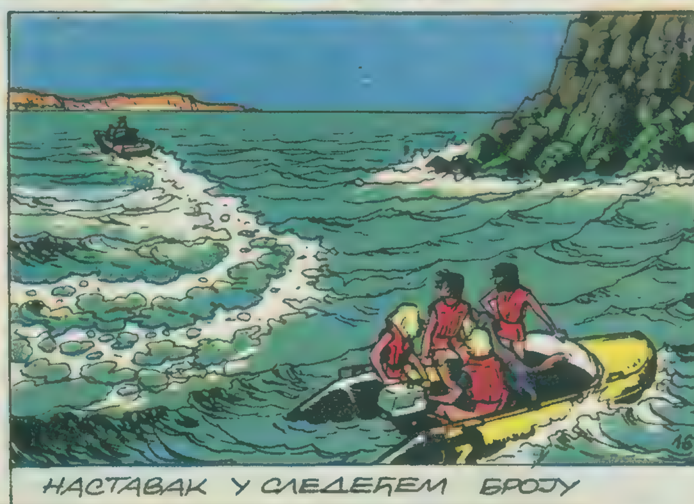

НАСТАВАК У СЛЕДЕЋЕМ БРОЈУ

Видео барометар

У ЧАСТ МАЈКЛА КЕЈНА

Вероватно ни највећи љубитељи седме уметности у префињеној, племенитој глуми савршене равнотеже и, посебно, господственим манирима Мајкла Кејна не могу да наслуте и препознају готово самоуког глумца и бившег неквалификованог радника.

Морис Џозеф Миклвајт, што је право име Мајкла Кејна, рођен је у Лондону 1933 године. Да би зарадио за живот, још као шеснаестогодишњак запослио се као физички радник, али истовремено и глуми – како најбоље осећа – у аматерским представама. Нешто касније постаје професионални глумац и наступа у разним провинцијским позориштима. Године 1956. појављује се и на великом екрану и то под новим именом које дугује филму „Побуна на броду Кејн" Едварда Дмитрика.

Средином шесте деценије Мајкл Кејн је већ светска звезда, највише због улога у филмовима „Строго поверљиво: Ипкрес" (Сидни Фјури, 1965) и „Алфи" (Луис Џилберт, 1966). Ова друга улога донела му је чак и номинацију за „Оскара" за главну мушку улогу.

Критичари истичу његов посебан смисао за тумачење хладнокрвних, паметних и ироничних јунака, али је улогом дирљиво заљубљеног педесетогодишњака у филму „Хана и његове сестре" (Вуди Ален, 1986) доказао да на пољу глуме може да уради једноставно све („Оскар" за најбољу мушку епизодну улогу).

Током глумачке каријере Кејн је сарађивао са великим бројем познатих редитеља као што су: Роберт Олдрич, Ото Премингер, Кен Расел, Дон Зигел, Џозеф Лоузи, Ричард Атенбороу, Џон Хјустон, Сидни Ламет и многи други.

1. **Funeral in Berlin – Погреб у Берлину** (1967)

Један од филмова који су настали по угледу на оне о Џемсу Бонду. Наиме, главни јунак је изузетно способни и шармантни британски агент који треба да припреми бекство високог функционера КГБ-а. Наравно, будући да је реч о тако важном човеку, остварење задатка није нимало једноставно. Редитељ је Гај Хамилтон (који је, иначе, режирао неке од филмова о славном агенту 007), а главне улоге тумаче Мајкл Кејн, Оскар Хомолка и Пол Хабшмид.

2. **Sleuth – Њушкало** (1972)

Овај филм Џозефа Л. Манкијевича („Све о Еви", „Изненада прошлог лета", „Кућа мржње", „Негде у ноћи") заправо је нека врста снимљене позоришне представе јер се читава радња одиграва у једној кући, а глумачку екипу сачињавају само Лоренс Оливије и Мајкл Кејн. За улогу у „Њушкалу" обојица су била предложена за награду „Оскар", баш као и редитељ Џозеф Л. Манкијевич. Занимљиво је споменути да је ово један од ретких филмова који код нас није био титлован, већ синхронизован.

3. **Dressed to Kill – Обучена да убије (1980)**

Познати филм Брајана Де Палме („Недодирљиви", „Кери", „Фурија") у ком Мајкл Кејн, као ретко кад у каријери, тумачи улогу негативца – он је психијатар који болује од шизофреније (подељене личности). У овом сјајном трилеру партнери су му Енџи Дикинсон, Кит Гордон и Ненси Ален.

4. **The Fourth Protocol – Четврти протокол** (1986)

Да би још више замрсила ионако замршену ситуацију у свету, КГБ шаље у Енглеску агента с циљем да тамо постави нуклеарну бомбу. Британска служба сазнаје за тај план и шаље свог најбољег човека да спречи катастрофу. У главним улогама појављују се Мајкл Кејн, Пирс Броснан и Нед Бити. Филм је режирао Џон Мекензи.

5. **Dirty Rotten Scoundrels – Прљави покварени преваранти** (1988)

Изванредна комедија Френка Оза („Мала продавница хорора"), рађена у стилу најбољих америчких остварења овог жанра из прошлих времена. Два симпатична преваранта узимају велике суме новца од лаковерних богатих жена, међутим, једног дана се посвађају и закључе да је град „премали за обојицу". Ипак, ни један ни други не желе да се предају без борбе и зато пада договор да ће отићи онај који од нове девојке у граду (краљице индустрије сапуна) не успе да извуче 50.000 долара. Главне улоге тумаче Мајкл Кејн и Стив Мартин.

Вељко Радосављевић

ДОГОДИЛО СЕ НА ДИВЉЕМ ЗАПАДУ

ПОТЕРНИЦА ЗА ШЕРИФОМ

Маја 1863. почела је прича, касније прерасла у легенду, о једном од најнеобичнијих одметника чији је задатак био да гони – одметнике.

Сам Крел, шериф Џулесбурга у Колораду, уживао је поштовање суграђана. Био је пргав, али је град, захваљујући њему, мирно спавао. Толико је брзо потезао револвер да се ни један авантуриста није усуђивао да уђе у градић. Изузетак се збио маја 1863: банда Слима Истона упала је усред дана у Џулесбург, оробила банку, а затим брзо одјахала.

Шериф се налазио у канцеларији. Ипак, успео је да смакне једног од бандита, готово дечака. Лежећи рањен на улици, младић је, у нади да ће му шериф указати помоћ, признао где ће банда бити следећа три дана.

– Хвала, момче! – мирно је рекао Крел и докрајчио га са два хица.

Уто су у групицама почели да пристижу грађани. Гневни, нису питали зашто је шериф пуцао у немоћног младића.

Тога дана Сам Крел је одредио свој животни пут, пут човека који ће постати државни непријатељ број један у Вајомингу и Колораду. Савремена медицина, међутим, сврстала би га у параноидне личности са изразитом склоношћу ка убијању. Тако је и деловао: лице ружно, злочиначко, раст мали, ноге кратке и криве... Без убијања није могао, дужност шерифа обављао је да прикрије болест.

Креловa злоћудна нарав могла је да се уочи још годину дана раније када се у близини градића улогорила нека немачка досељеничка породица. Били су на пропутовању, али су одмор искористили и да предвече наврате у Џулесбург и обаве куповину. Док су глава породице и његов син за шанком пили пиво, у кафану је ушао шериф Крел и оптужио младића за пљачку јахача „Пони експреса". Млади Немац је на рђавом енглеском покушао да објасни, али није стигао да доврши: од шерифа је добио метак у чело. Пренеражени отац је вриснуо и бацио се на Крела. Шериф је и њему испалио хитац у лице!

Обрачун у колиби

Иако су сви у кафани видели шта се догодило, нико није хтео ни да посумња у шерифову оптужбу. Само се издавач месног листа усудио да објави да се одиграло хладнокрвно убиство. Убрзо, једне мрачне ноћи, нађен је у сокаку, убијен с леђа.

Но, вратимо се пљачки банке. Пошто је од рањеног бандита успео да сазна где се с отетим новцем крије Слим Истон, шериф Крел се ноћу прикрао колиби и заскочио петорицу пљачкаша. Истона је изрешетао, преостала четворица пристала су да наста-

ве живот пљачакајући – с Крелом на челу!

Био је то заметак Крелове банде која је ускоро имала 17 чланова. Сваки је био брз на револверу и без трунке милосрђа.

За бившим шерифом су издаване потернице. А он је мирне душе могао да се похвали да је изменио географску слику Дивљег запада: нека насеља која је опљачкао једноставно су нестала јер више нису могла да се опораве!

Године 1865. Крел је имао довољно новца да оствари давнашњи сан: сопствени ранч, велики, највећи. Осетио је и да је време да се повуче, потере су га изморилe, године притискале. Али, ђаво му није дао мира: само још једна пљачка, да се памти и помиње. Одабрао је војно складиште у Ларамију, а опљачкано оружје продао индијанским племенима.

То је била последња пољара. После тога Крел је растурио банду, исплатио људе и населио се у градићу Форт Колинсу у Колораду. Тамо га нико није познавао, а месном шерифу нису стигле потернице за њим. Када је у градску банку уложио 143.000 долара, директор само што није пао у несвест!

Како дошло – тако отишло

Иако је поседовао велики ранч, бацио се на куповину земље од околних ранчера. Куповао је све: земљу, стоку, алатке, зграде. Плаћао је двоструко, па и троструко. Да је могао, купио би целу област!

Једног дана отпутовао је у Денвер да набави неку опрему. И баш тада Индијанци су провалили у крај око Форт Колинса пљачкајући све пред собом. Брзо се пронео глас да користе најновије америчке војне пушке. Било је то исто оно оружје које им је својевремено продао бивши шериф Крел. А они су сада спалили и његов ранч. И не само то: ухватили су директора банке из Форт Колинса који је с новцем улагача био у бекству. Наравно, у бисагама се налазио и Крелов новац.

Крел је био сломљен: сва његова имовина, стечена пљачком, одједном је нестала. Индијанци су му попалили куће, одвели стоку, отели новац. Остао је без цента на голој земљи.

Шта даље? Одлучио је: правац Џулесбург! Скрушено је замолио грађане да му опросте грехе и поново га приме за шерифа.

– Био сам одметник – рекао је – и знам како одметници размишљају, шта осећају и какве одлуке доносе! Могу да будем од користи јер вам је град после мог одласка огрезао у пороке и безакоње!

Уместо да га линчују и предају обласном шерифу, грађани Џулесбурга поново су поставили Крела за шерифа. За само неколико месеци он је очистио град од олоша и вратио људима мир и спокој. Успео је и да се ослободи маније убијања. Кажу, од свих градова на Дивљем западу Џулесбург је тада постао најоданији закону.

Шериф Сам Крел умро је 1883. Сахрањен је на месном гробљу. Суграђани су му подигли споменик и уклесали текст: „Постао је зао, вратио се поштењу. Нека му је све опроштено".

М. Тодоровић

ХИ-МЕН И ГОСПОДАРИ СВЕМИРА

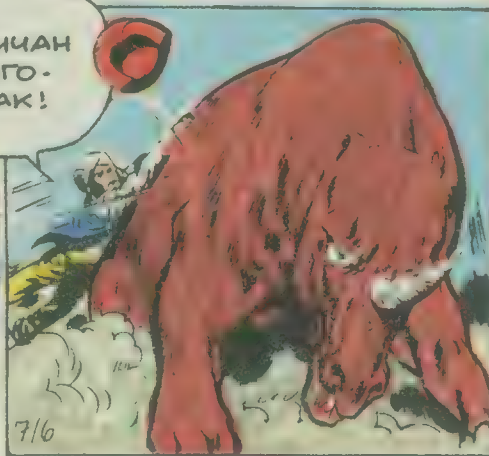

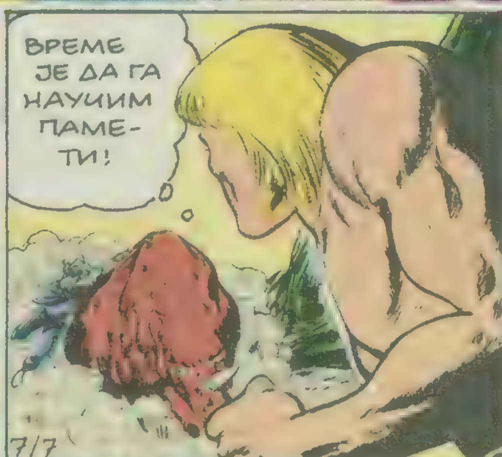

ЕПИЗОДА

ЖИВЕО НАМ РАНДОР

Јулска свеска је у продаји! Ту ћете наћи целу епизоду Мастерса, Галактичку мењачницу, космички лавиринт, поклон постер ТИЛЕ и још неколико изненађења.

ХИТ ХИТ ХИТ ХИТ ХИТ

„ЉУДОЖДЕРИ" НА СЦЕНИ

ПУЦАЊ СТАРТНОГ ПИШТОЉА

Пре три године појавио се први албум нове и сасвим непознате групе „Fine Young Cannibals". Плоча је одмах забележила први велики хит „Johnny Come Home" а нови трио се преко ноћи уписао у друштво најтиражнијих. Иако је публика била нестрпљива, требало им је пуно времена да дођу до нове плоче. Она је најзад ту, а на њој је и нови хит „She Drives Me Crazy"

Почетком 1985. године гитариста Енди Кокс и басиста Дејвид Стил су, напустивши ска групу „The Beat", одлучили да направе нешто ново и дали су се у потрагу за добрим певачем – најпре по целој Енглеској, затим Америци и, уопште, где год би се затекли. Најзад су налетели на црнопутог Роланда Гифта који је свирао саксофон и певао у ритам и блуз групама у северном делу Лондона. Роланда су одмах запазили због способности да отпева врло високе тонове, али и занимљивог и некако оријенталног изгледа. Врло брзо почели су да скрећу пажњу на себе.

Када су се први пут појавили на телевизији са осећајном песмом „Johnny Come Home" о напуштеном детету које живи као бескућник, било је то као пуцањ стартног пиштоља. У трци су се нашли уредници дискографских кућа који су по сваку цену желели да потпишу уговор са њима. До уговора је брзо дошло а затим је издат и сингл са овом песмом. На Б страни нашла се обрада старог хита Елвиса Прислија „Suspicious Minds" која је за кратко време стигла на америчку топ листу. То им је обезбедило турнеју по Новом континенту.

Боравећи у Америци упознали су се са филмским режисером Беријем Левинсоном (снимио је филм „Добро јутро, Вијетнаме") који им је признао да је за свој нови филм „Тин Мен" употребио музику са њиховог првог албума. А пројекат је очигледно био озбиљан јер су у њему глумили Ричард Драјфус и Дени де Вито.

– Питао нас је да ли бисмо могли да напишемо још четири нове песме и урадимо музику за филм – каже Енди Кокс. – **Рекао је да му се допадамо јер звучимо као стара група из шездесетих година, што нас је шокирало јер смо били уверени да смо врло савремени. Кад је саопштио колико се пара врти око филма, зачас смо одлучили: ако ви то желите, звучаћемо као стара група из шездесетих.**

– Усред зиме седео сам у Енглеској у својој кући која се уопште није грејала а онда су ме стрпали у авион за сунчани Лос Анђелес и сместили у најлуксузнији хотел – наставља Дејвид Стил. – **После неколико дана случајно сам споменуо како се дуго нисам видео са својом девојком и они су је одмах довели. Они, једноставно, имају много новца, то је сасвим други свет. Али, посао се одвијао врло професионално и под великим притиском. Непрестано су бринули да нећемо на време завршити музику, што им се већ дешавало са рок звездама. На неки начин разумео сам њихову забринутост. Уложили су у филм гомилу новца, ангажовали скупе глумце и свако закашњење могло је да донесе огромне губитке. А сем режисера који нас је препоручио, нико у екипи за нас никад није чуо. Све у свему, музику смо завршили пре рока и она им се допала.**

Рад на овом филму донео је групи „Fine Young Cannibals" нова признања. Чувени режисер рок филмова Џонатан Дем позвао их је да за филм „Нешто дивље" обраде песму „Ever Fallen in Love?" панк састава „Buzzcocks".

– Мислим да смо погреши-

ли што смо снимили ту песму – вајка се Стил. – Људи су почели да мисле како смо група која само обрађује туђе песме, неспособни да компонујемо своје.

Мување у филмском свету имало је логичне последице – певачу Роланду Гифту почели су да нуде улоге у новим филмовима.

– То што неко уме добро да пева не значи да може и да глуми – каже Роланд. – До сада је било превише примера који су то потврдили. Када ми је Стивен Фрирс понудио главну улогу у свом новом филму „Sammy and Rosie Get Laid", у први мах хтео сам да одбијем и све одложим за следећу годину. Али, када сам га други пут срео, схватио сам да заиста желим да радим са њим.

Остатак трија у међувремену се бавио продуцентским радом. Помогли су групи „Pop Will Eat Itseig" а онда под лажним именом (непостојеће) групе „Two Men, A Drum Machine And A Trumpet", снимили сингл „Tired Of Getting Pushed Around" који је стигао на прво место топ листе црних извођача. Када је дошло време за њихов други албум, почеле су невоље: ко да буде продуцент?

– Прибојавали смо се да смо изгубили ранију публику – наставља Кокс – **а желели смо да нова плоча звучи што боље. Зато смо наговарали људе из наше дискографске куће да позову Принца и предложе му да продуцира нашу плочу. Он је једини савремени музичар који има огромне тираже и звучи изврсно. Можда је било нескромно тражити то од њега. Обратили смо се Дејвиду Зету, Принцовој десној руци, који је продуцирао више његових плоча. Послали смо му снимак са песмом „She Drives Me Crazy" на коме смо забележили сјајан звук праве, велике рок гитаре. То га је уверило да нисмо неки безвезњаци. Пошто је чуо снимак, пристао је. Одлетели смо у Минеаполис, где он ради са Принцем, и нашли се у његовом студију. Било је очигледно да је Принц имао поверења у нас јер је тамо оставио своју гитару. Дозволио сам себи само да је додирнем. То је једна од гитара коју је свирао у видео споту за песму „Kiss".**

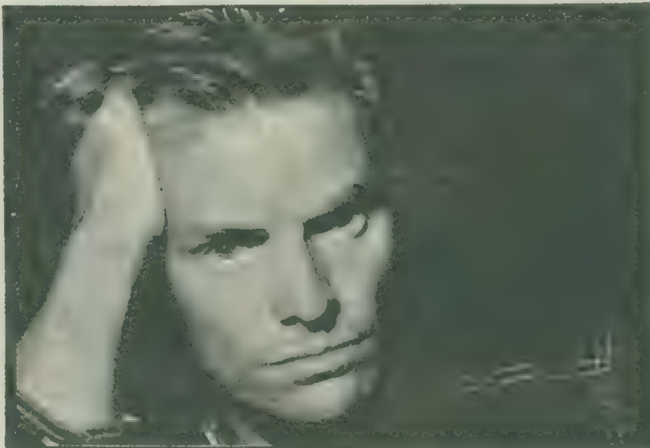
Боравак у Минеаполису није био узалудан. Тамо су снимили сјајну плочу „The Raw And The Cooked" (код нас је издао „Југотон") која је препуна хитова.

П. Ј.

ЗА ЧИСТ ВАЗДУХ

Иги Поп, „LL Cool J", Дебора Хари и група „Ramones" само су неки од музичара који су заједнички снимили добротворни сингл са песмом „Spirit Of Rainforest". Идеја је: помоћи очувању природе. Плоча је снимана у Лос Анђелесу, Њујорку, Лондону и Рио де Жанеиру. Песма је замишљена слично као и „Did they Know It's Christmas" коју је својевремено остварио „Band Aid". Наиме, сваки од водећих певача имао је своју деоницу а рефрен певају сви у хору. Поред поменутих музичара на снимању су се нашли и Ринго Стар, Оливија Њутн-Џон, Ким Вајлд, Дејв Гилмур и група XTC.

Поводом ове плоче Уједињене нације су организовале концерт у добротворне сврхе. У акцију су се укључили још неки музичари тако да је Стинг наступио у Рио де Жанеиру, Елтон Џон у Лондону, Херби Хенкок у Њујорку а састав „Midnight Oil" у Сиднеју.

ИЗЈАВА НЕДЕЉЕ:

„Како нам је на турнеји? Пробуде ме ујутро у хотелу иако ми се не устаје, спакујем се, одјурим до аута, па у авион, затим у нови хотел. Само што се распакујем, опет ауто, па у концертну салу, и већ нам говоре: – Девојке, десет минута до почетка. – Онда ја питам: Јесам ли у Тексасу или на Аљасци? Мислим, морам знати где сам да бих могла да поздравим публику. Ипак, најчешће кажем: Здраво народе, драго ми је што сам овде јер ово је мој омиљени град!"

Черил (Salt'n'Pepa)

ТРАЖИЛИ СТЕ ПЕСМУ:

ДУНАВОМ ШИБАЈУ ВЕТРОВИ

Стари град
брије кошава
лишће покрива све

Празан кеј
и голо дрвеће
све је као и пре

Јесен је
на тебе сећам се
ал' неко други је млад

Где ли си прва љубави
и како изгледаш сад

Дунавом још шибају
ветрови
Али смо ми супротни
светови

Музика: **Драги Јелић**
Текст: **Никола Чутурило**
Изводи: **YU–група**

Наградно такмичење „МОЈ МОРСКИ ИЗГЛЕД"

ПОБЕДИЛИ НАЈМЛАЂИ!

Од приспелих радова (две и по хиљаде) изабрано пет најбољих – по мишљењу жирија. Награђени имају десет година – у просеку!

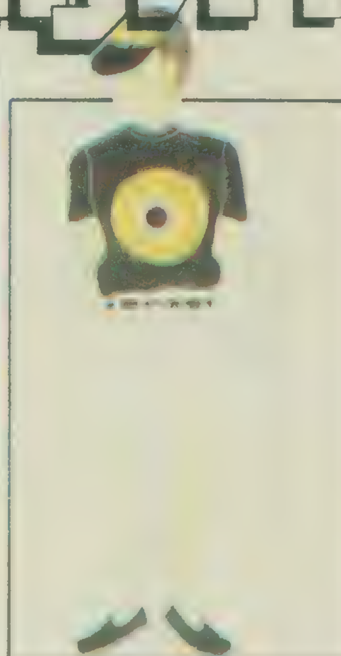

Милена Антић: за преподневну шетњу поред мора

Занимање за наградно такмичење које је организовао „Политикин Забавник" у сарадњи са „Југоекспортом" било је велико. За две недеље стигло нам је више од две и по хиљаде радова. Углавном су испуњавали услове конкурса, с мањим изузецима. Наши читаоци су показали велико умеће и смисао за креирање одеће. Најмлађи учесник имао је седам, најстарији тридесет осам година.

Велики број приспелих радова наметнуо је жирију посебну строгост. Нису били болећиви према млађима, али догодило се, ето, да победе најмлађи!

Професорку Анђелку Слијепчевић, са катедре за костим на Факултету примењених уметности, где иначе студирају будући модни креатори, обрадовао је велики број добрих радова. Поред ње, у жирију су биле: Горица Попеску, водећи модни креатор у „Југоекспорту", Весна Алексић, комерцијалиста „Југоекспорта", Соња Јашовић, ликовно-графички уредник нашег листа и Иванка Миладиновић, уредник у „Политикином Забавнику".

Кристијан Идворац: спортски комплет

Било је тешко од толиког броја успелих радова издвојити само пет, кад је најмање десет заслуживало награду, али пропозиције нису могле да се мењају. Тако су се међу најбољима нашли: **Милена Антић** (седам година), **Јелена Микић** (девет година), **Ивана Владић** (девет година), **Андреа Ступар** (дванаест година) и **Кристијан Идворац** (тринаест година).

По њиховим мерама, у „Југоекспорту" ће сашити сваком по један – награђени модел.

Кад већ није било могуће повећати број награда, жири је одлучио да, за утеху, похвали креације: **Јадранке Лазовић, Снежане Берић, Јулије Ружић, Весне Бабић** и **Весне Радовић.** И, да се не обесхрабре што нису међу првих пет. Можда – следећи пут...

И. М.

Ивана Владић: сукња и блуза од памука с панталоницама од ластекса

Андреа Ступар: романтична блуза од чипке и сукња с апликацијама

Јелена Микић: хаљина за игранку на морској обали

ПРЕТЊА ЧОВЕКА - ШИБИЦЕ

Клифорд Симак

Ништа, ама баш ништа није могло да заустави ту истраживачку екипу са Земље. Била је увежбана до савршенства за један једини задатак: да оснује базу на тој далекој планети и остане у њој док не стигне ново наређење.

Том Декер је седео у салону и задовољно посматрао прве роботе како излазе из утробе брода.

Врата иза његових леђа су се отворила и ушао је Даг Џексон.

– Како вам се чини? – упитао је погледавши кроз полукружни прозор.

Декер је слегнуо раменима

– Рутински посао. Шест не-

деља или шест месеци, зависно од тога шта ћемо наћи.

Ћутке су посматрали шест робота како износе први сандук, скидају поклопац са њега и извлаче делове седмог робота. Уредно су их ређали по угаженој трави, а затим почели да их склапају. Брижљиво су унели електронски мозак у металну главу, затворили кутију за напајање, наместили грудну плочу и окренули прекидач...

Нешто поред реке

Робот број 7 за тренутак је деловао збуњено, а онда је пошао напред, одлучан да помогне осталој шесторици да са траке скину сандук са осмим роботом.

– Кад-тад срешћемо се с нечим из чега нећемо умети да се испетљамо – рекао је Џексон показујући главом на џунглу која се простирала готово до њиховог прозора.

Декер је климао главом помало поспано.

– Можда – казао је. – Још се није десило, али претпостављам да је могуће. А кад се деси, спаковаћемо се и отићи. Борба до последњег даха не спада у наш задатак.

Брод се налазио на брежуљку, на малом пропланку скривеном високом травом у којој су се, ту и тамо, шаренили бокори егзотичног цвећа.

– Ми се не излажемо опасности – наставио је Декер. – Око брода ће бити појас који ће нам пружати потпуну сигурност... А сада ме извините, морам да обавим неке неодложне послове.

У својој канцеларији узео је да прегледа извештаје. Ваздушни притисак: мало виши него на Земљи. Висок проценат кисеоника. Гравитација: мало већа од Земљине. Ротација: дан траје 36 сати. Температура: доста висока. Сад напољу дува пријатан поветарац, помислио је. Ако је тако стално, то ће бити срећа за нас.

Пре вечери сви роботи су били на ногама. На том простору све је било стерилизовано. Јаки рефлектори обасјавали су цео брег.

У салону брода роботи-стјуарди постављали су сто. Сви осим војника који су остали у својим кабинама окупили су се да вечерају. Декер је заузео место у челу стола.

– Изгледа неки занимљив свет – рекао је антрополог Велдрон. – Диксон и ја били смо на осматрачници. Учинило нам се да видимо нешто доле крај реке. Жива бића налик на људе, колико смо могли да запазимо.

– Као да су сишли са неког дечијег цртежа – објаснио је

Диксон. – Људи-шибице. Некако ћошкасти, али готово елегантних покрета.

– Убрзо ћемо знати више – закључио је Декер одмахнувши руком. – За дан-два истераћемо их на видело... уколико их уопште има.

Чудно, помислио је. Сваки пут појави се неко с причом да је видео хуманоидна створења. А она су најчешће само плод маште.

После вечере Декер и његови сарадници удобно су се сместили у фотеље и посматрали шта се ради око брода.

Млазњаци узлећу

У зору је аеродром био завршен и млазњаци су поређани као под конац. Најзад су и војници изашли и, у реду по двојица, упутили се према мостобрану.

Изашли су и роботи, да разапну шатор. Наместили су столове и столице у хладовини и изнели фрижидер са освежавајућим пићима. Најзад су и остали могли да напусте брод.

– Организација – понављао је у себи Декер. – Организација и способност!

Јужно од кампа, уз продоран писак, узлетео је један млазњак. Декер га је пратио погледом све док се није претворио у једва видљиву тачку и коначно нестао. Мора да су то Џарвис и Донел који испитују југоисточни део између базе и западних планина.

Појавио се још један млазњак остављајући бели траг дима. Фриман и Џонс, помислио је Декер.

Око њега људи раштркани у мањим групама. Свака је обављала свој задатак.

Смешкао се задовољно. Заиста способна екипа. Његова! Чекао их је велики посао који ће, као и увек, обавити без грешке.

Осећао је како се под шатор увлачи поветарац и благо му пролази кроз косу. Једног дана, мислио је, пронаћи ћу неку лепу планету на којој је идеална клима, хране има у изобиљу, а народ је интелигентан и дружељубив... На њој ћу остати.

Подигао је главу тргнувши се из сањарења: Џексон га је посматрао са улаза у шатор.

– Доводе једног мештанина, господине! – рекао је Џексон задихано. – Једног од оних које су видели Велдрон и Диксон.

Сада кад сте ту...

Мештанин је изгледао баш онако како су га описала она двојица. Као да је начињен од шибица. Кожа му је била тамна, на себи није имао одеће. На дугуљастој глави истицале су се сјајне очи из којих је зрачило нешто што је могла да буде и интелигенција.

Декер је полако испружио руку и дохватио једну од кацига за мерење интелигенције. Ставио ју је на главу и показао на другу кацигу.

Неколико тренутака мештанин га је, непокретан, посматрао. Онда је пришао столу, узео кацигу и ставио је несигурним покретима.

Интелигентан је, помислио је Декер, и то више него што показује његов изглед.

Ухватио је први, слаби мождани талас човека-шибице, нешто што је тешко могло да се изрази речима.

– Долазимо као пријатељи – мислио је Декер с напором. – Пријатељи, пријатељи...

– Није требало да долазите. Нисте смели – одговарале су мисли човека-шибице.

– Желимо вам све најбоље – узвратио је Декер. – Доносимо вам поклоне...

– Није требало да долазите – понављале су мисли човека-шибице. – Али, сада кад сте ту, више нећете моћи да одете.

Изгледао је крајње озбиљан. Није се хвалио, није се трудио да остави утисак. Био је убеђен да дошљаци неће отићи.

– Умрећете овде – потврђивале су његове мисли.

Спорим покретом скинуо је кацигу.

– Џексоне – рекао је – телефонирај капетану Кару да га пусте да прође.

Видевши га клонулог Велдрон је упитао:

– Шта је, Декеру? Нешто лоше?

– Неће нам дозволити да напустимо планету. Каже да ћемо овде умрети.

– А како мисли да нас задржи? – насмејао се Велдрон. – Сигурно се шалио.

– Није. Мислио је то озбиљно.

Призор је, у ствари, био помало смешан. Голо човеколико створење долази из џунгле и прети добро опремљеној и до зуба наоружаној истраживачкој екипи. Ипак, на лицима оних који су окруживали Декера није било осмеха.

– Нећемо допустити да нас заплаше – рекао је Декер. – У сваком случају, предузећемо све мере опреза. И остаћемо овде док год будемо сматрали да смо сигурни...

Ућутао је изнервиран. Сувише је примио срцу оно што му је створење већ рекло. Није било само интелигентно, већ и храбро. Суочило се с нечим непознатим, имало је разлога да се уплаши, али је, ипак, рекло оно што је морало а затим отишло с гордошћу којом би сваки човек могао да се подичи.

Сат је стао

Рад се наставио. Нико их није ометао. Млазњаци су бучно узлетали и снимали околину. Људи су опрезно излазили из логора пратећи тешке машине које су утирале пут. И ништа се није десило. Пролазили су дани, недеље...

Откривен је рудник угља. Затим гвожђа. Једна област у западним планинама обиловала је радиокативним минералима. Ботаничари су нашли двадесет седам врста јестивог воћа. У бази је врвело од животиња. Нашли су и село људи-шибица: обичне, просте колибе. Становници су били мирољубиви.

Декер је пошао у село са групом сарадника. Мештани су седели на улазима у колибе. Нису говорили, нису се померали.

Роботи су усред села наместили сто и на њега ставили уређај за мерење интелигенције. Једну кацигу узео је Декер, али другу нико од мештана није хтео ни да додирне. Само су седели и гледали их.

Прошло је пола сата, сат. Најзад је Декер скинуо кацигу.

– Не вреди – рекао је бришући зној с лица. – Сада можете да их сликате а онда се враћамо у базу.

– Не знам – рекао је Велдрон. – Овде је све некако чудно. Погледајте само: они немају ни једну једину гвоздену алатку. Нигде се не види ни најмањи комадић метала. Све је од камена или дрвета. А ипак су интелигентни. Не знам зашто, али непријатно се осећам док ме гледају...

Погледао је на сат.

– Стао је! Колико је код тебе, Декеру?

Декер је узбуђено подигао руку:

– Ни мој не ради!

Збуњено је гледао око себе а онда викнуо:

– Збор! Враћамо се у базу!

Нема одговора

Декер је седео на уобичајеном месту у логору и слушао шаторско крило како клопара на ветру. Један робот је непомично стајао крај улаза у шатор. Декер је пружио руку и склонио опруге и зупчанике са стола – делове часовника. Не само његовог и Велдроновог, већ и осталих чланова експедиције. Ни један није радио.

Једноставна ствар за коју мора да постоји и једноставно објашњење. Али, размишљао је, на овој планети ништа није једноставно. Наредио је да се сви врате у базу и да се брод припреми за узлетање.

Чуо је кораке и окренуо се. Био је то Џексон.

– Одреди на терену не одговарају на наше позиве – рекао је. – Не разумем.

– Одговориће – промрмљао је Декер. – Седи да попијемо пиво а онда ћемо заједно до централе, да видимо шта се дешава... Два пива! – обратио се роботу поред врата, али он се није ни померио.

– Џексоне – рекао је Декер – види, молим те, шта му је.

Џексон је пришао роботу и лупнуо га по рамену. Ништа. Продрмао га је и овај се простро по земљи.

У том тренутку у шатор је упао Мекдоналд, главни инжењер. Лице му је било изобличено.

– Брод!...

– Смири се, Мекдоналде – рекао је Декер. – Брод не ради, хоћеш ли то да ми кажеш?

– Ви сте то знали? Како?

– Осећао сам да ће се десити, кад-тад. То си ти, Џексоне, рекао још првог дана. Можда не баш овако, али... Домороци немају ни један предмет од метала а планине су им пуне гвоздене руде. Вероватно су покушали, ко зна пре колико векова, и уверили се да не вреди. Металне алатке дробиле су им се под прстима.

У шатор је ушао и Велдрон.

– И радио је отказао. Роботи умиру. Леже свуда около...

Декер је климао главом.

– Прво престану да раде мали предмети финије израде, као што су часовници, а затим и остали. Наш брод ће се претворити у гомилу безвредне гвожђурије.

– Онај домородац је то и рекао – мрмљао је Велдрон. – Никад нећете отићи, то је рекао.

– А ми нисмо схватили – казао је Декер. – Мислили смо да нам прети, да хоће да нас заплаши, а он нас је само обавештавао. Вероватно је желео да нас опомене, мада је, можда, већ било касно.

– Шта је узрок томе? Шта? – у очајању је викнуо Џексон.

Декер је одмахнуо руком.

– Можда ћемо то открити, али шта вреди? Можда нешто у ваздуху? Или у земљи? Нешто што нагриза метал кад је изложен топлоти? Имаћемо времена да то испитамо. Сад бар не морамо да журимо.

– Атмосферу смо испитали – рекао је Џексон.

Али, док је изговарао те речи, схватио је колико су бесмислене. Испитали су атмосферу, али како су могли да открију нешто што никада раније нису познавали?

Удар ветра из џунгле снажно је затресао шатор. Сада, први пут откако су се спустили овде, Декер је осетио у ветру неки чудан мирис непознатог света. Света који је постао и њихова судбина...

Р. П. Т.

ЕНИГМАТИКА

Припремају: М. Јеленковић и З. Зељковић

КОМБИНОВАНА УКРШТЕНИЦА

Пред вама је неуобичајен задатак. Немојте се унапред плашити, јер није тежак за решавање, а веома је занимљив. Наиме, ово је комбинација магичног квадрата 7×7 и укрштених речи. Најпре треба да решите квадрат према датим описима, а затим да у празна поља укрштенице упишете одговарајућа слова (по принципу: исти број – исто слово). На тај начин ћете укрштеницу попунити општепознатим речима. Напомињемо вам да се речи и у квадрату и у укрштеници састоје само од тринаест слова.

ОПИСИ ЗА МАГИЧНИ КВАДРАТ

ВОДОРАВНО И УСПРАВНО: I Промашај, превид, **II** Мајстор за израду ремења, **III** Омара, спарина, **IV** Наша поп-певачица, Марина, **V** Сврстати у низ, **VI** Здравствена служба у војсци, **VII** Узалудно трошити.

I 1	II 2	III 3	IV 1	V 4	VI 5	VII 6	1	2	7	5	1	10
II 2	7	8	7	9	10	2	2	10	5	6	7	2
III 3	8	3	2	11	9	10	7	5	6	7	6	10
IV 1	7	2	10	12	11	13	5	6	7	1	10	9
V 4	9	11	12	10	6	11	6	7	2	7	9	■
VI 5	10	9	11	6	7	6	11	2	10	9	■	12
VII 6	2	10	13	11	6	11	13	7	■	11	5	10
8	11	3	8	■	1	2	11	13	11	■	2	2
4	12	2	10	5	6	11	■	7	12	3	1	■
5	8	10	13	11	■	5	3	8	7	6	■	3
6	11	6	10	8	10	6	■	3	5	1	7	8
4	2	3	8	4	6	11	■	5	6	11	1	7
2	11	2	■	5	7	13	10	6	11	5	7	■

МАГИЧНИ ЛИК

АР, БРА, БРА, БРАК, ЖИ, ЖОРЖ, ЗИ, МИ, МИР, НА, НА, НИ, НИ, НИН, О, РА, ТИ, У, ЧА, ЧИ, ЧИ.

ВОДОРАВНО И УСПРАВНО: 1. Име и презиме француског сликара, водећег представника кубизма, **2.** Врста грађевинског радника (мн), **3.** Становник града у Србији, **4.** Маска, кринка, **5.** Име књижевника Шћепановића, **6.** Направити, израдити.

	1	2	3	4	5	6
1						
2						
3						
4						
5						
6						

РЕШЕЊА ЕНИГМАТИКЕ НА СТРАНАМА МАЛЕ ПОШТЕ

Јединi замак међу салашима

БЕЛИ ДВОР МОЋН

– Погледај ову равницу – говорио је, приповеда се, човек који је подигао необично здање недалеко од Бечеја. – Моје је све до оног места где се спајају небо и земља. И још мало!

Као из бајке или стрипова Волта Дизнија – дворац Дунђерски

Кад се крене из Бечеја ка Бачкој Тополи и доспе до тринаестог километра, из зеленила равнице, попут сновиђења, укаже се бели дворац. Дворац у правом смислу те речи. Подсећа на таква здања из бајки, цртаних филмова или стрипова, па путник очекује само уснулу лепотицу, витеза у оклопу или аждају која рига огањ.

Од свега тога, међутим, ништа.

Нестварно здање ћути у својој тишини, као да лебди – чардак ни на небу ни на земљи...

Свако здање, па и најпростија колибица у планинској забити, има своју прошлост и своју причу. Многе од тих повести заувек потону у дубину времена. Али, о овој грађевини прича још живи на дан јахања укруг од вароши бечејске.

Кости за поштовање

Данас је то хотел „Фантаст", али његово име нема никакве везе с фантастичним изгледом. Назив је много племенитијег порекла.

Кад је педесетих година овог века здање обнављано, у његовом дворишту нађене су кости чувеног пастува Фантаста. Старији љубитељи коњичког спорта сетиће се тог пунокрвног енглеског галопера који је још давне 1932. освојио трипл-круну. У витрину код рецепције, на почасно место, стављени су његова лобања и кључна кост. А како се у овом житоносном крају коњи одувек воле и цене, како уз дворац деценијама већ постоји ергела пунокрвних коња, одлучено је да се хотел назове „Фантаст". Јер, коње је волео и Богдан Дунђерски који је подигао дворац. Иако је умро пре скоро пола века, овог необичног човека још се сећају у бечејском атару, нарочито потомци пустара, ратара на његовом огромном имању.

Дунђерски су позната, разграната и богата породица пореклом из Србобрана. Један од њених изданака је и Ленка Дунђерски, чувена љубав песника Лазе Костића, Богданова даља рођака.

Богдан или Геда Дунђерски, како су га најчешће звали, рођен је 1862. Наследио је, али и сам стекао, огромно имање: кажу да је у околини Србобрана и Бечеја поседовао око 2600 јутара земље, односно око 15000 км². Још се приповеда да је дошљаку умео поносно да каже:

– Погледај око себе ову равницу – моје је све до оног места где се спајају небо и земља. И још мало!

Али, кад је двадесетих година извршена аграрна реформа, Дунђерски је изгубио око три четвртине поседа. Мислило се да је моћни Геда пропао и да се никада неће опоравити од таквог ударца. Међутим, непредвидљиви Дунђерски ускоро доноси неочекивану одлуку.

Иако је у центру Бечеја имао велику и раскошно намештену кућу у којој је живео, почео је, по сопственим нацртима, да подиже велики дворац у делу имања званом Језеро. Желео је да тим велелепним здањем докаже свима, нарочито заједљивцима, да он, Геда Дунђерски, није ни сломљен ни поражен.

Само у кочијама

Пуних девет година ницало је из равнице здање необичних облика и измешаних стилова. Истовремено, уз сам дворац ископан је и уредно озидан прави правцати олимпијски базен. Водом га је пунио долап, употребљаван је до педесетих година, али је више занимљив по томе што је и те како ушао у приче и машту околних житеља (о томе доцније). У близини је и невелика црква коју је такође подигао Дунђерски. По његовој жељи у њој је и сахрањен. Иконостас је мајсторски исликао Богданов блиски пријатељ Урош Предић.

Кад је дворац најзад довршен, видело се да такво здање може да подигне само човек какав је био Геда Дунђерски. Никада, и нико, неће сазнати колико је новца уложено у овај подухват, али је свота сигурно огромна.

Једни мисле да је Дунђерски подигао дворац из чистог ината, други сматрају да је

ОГ ГЕДЕ

У овој цркви сахрањен је Богдан Дунђерски. Иконостас је урадио његов пријатељ Урош Предић.

Са ове куле је велепоседник Геда гледао ишпанушу Мару

све учињено у част Маре ишпануше (надзорникове жене) и њене лепоте. Сам Геда, приповеда се, никада није ноћио у дворцу испуњеном раскошним намештајем и изнутра обложеним најскупоценијим каменом. Иако је имао први аутомобил у Бечеју, на имање Језеро свакодневно је долазио у – стакленим кочијама! Некадашњи дечаци и девојчице, деца његових ратара, сад већ седокоси старци и старице, сећају га се као беспрекорно уредног господина. Ретко кад би дошао а да том мноштву деце не донесе бомбоне, чоколаду или воће. Потомства није имао, никад се није женио, али је још жива прича о његове две Маре.

Базен за лепу Мару

У Гединој кући у Бечеју живела је плава Мара и она је пажљиво водила то домаћинство, а на Језеру је надзорниковица, или ишпануша, била лепа, црнокоса Мара. Прича се да је била удата за поткивача коња у Богдановој ергели. Да би уклонио ковача и ову лепотицу придобио само за себе, Геда је њеном мужу поклонио велики комад земље. Њој је уз дворац подигао засебну кућу, такозвани мали каштел. Наводно, и базен је ископан да би се лепа Мара у њему купала и то, како се приповеда, у – млеку! С једне од кула заљубљено би је гледао Геда, док су је деца, обасута даровима, забављала песмом.

Под надзором стручњака овде могу да јашу и деца.

Није ишпануша само уживала у благодетима дворца. Истина, она је бринула о њему, цвећу и племенитом дрвећу око њега, али и о свим ратарским пословима, исплати и исхрани пустара, здрављу њихове деце. Маре се сећају као одлучне и вредне жене. Иначе, две Маре су се међусобно посећивале и с Гедом често играле шах, о чему сведочи и једна већ избледела литографија.

Кад није био у Бечеју или на Језеру, Дунђерски је путовао у Пешту, Беч, Земун... Увек у свечаним кочијама и упарађеним коњима и никад у сјајном, новом аутомобилу!

Надживео је обе Маре дочекавши дубоку старост. (Већи део иметка завештао је Матици српској.) Њега је надживео необични дворац, једини међу салашима Бачке. Данас је луксузни хотел, власништво ПИК „Бечеј". Тишину у њему и око њега ремети само цвркут птица, крици паунова или њиска пунокрвних коња. Кад овде дођу Италијани – уздишу кад чују фазане или кроз прозор угледају зечеве и срндаће. Очи Мађара сину на улазу у ергелу. Немачки гурмани и винопије дуго захваљују. Донекле су разочарани само Енглези кад закључе да у овом здању нема баш ни једног духа, а оно је душу дало управо за то!

Текст и снимци:
Иван Лончар

ПОЗДРАВИ С ОЛИМПИЈАДА

Дворац Дунђерски, односно хотел „Фантаст", ушао је на својеврстан начин и у историју нашег спорта, нарочито олимпијског. **Овде су, наиме, боравиле многе спортске екипе долазила су чувена имена, али су особљу најдражи наши најбољи ватерполисти.** Припремајући се за Олимпијске игре у Лос **Анђелесу 1984. и у Сеулу 1988. године, а на обе су освојили златне медаље, репрезентативци Југославије у ватерполу тренирали су у Бечеју, а у „Фантасту" и околини се одмарали, јели одабрану храну, јахали, шетали. После сваке златне медаље у дворац би стигла разгледница с потписима „плавих делфина" и поздравом: „Најбољем ресторану и особљу на свету!"**

Милорад Милинков, управник „Фантаста", искрено уздише:

– Ех, кад би конобари слушали свог шефа или госта као **што су ти дивни џинови слушали Ратка Рудића!**

Каурин међу труповима

Колико ми је познато, подаци о убиству Мурата на Косову прилично се разликују. Зато бих волео да знам да ли сцена из филма „Бој на Косову" одговара истини?

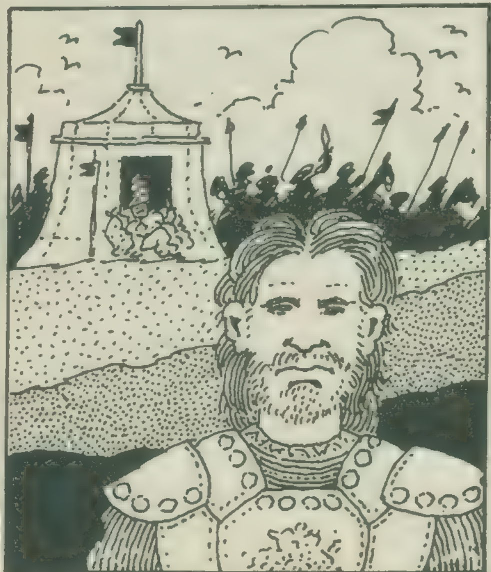
БОЈАН ГВОЗДИЋ,
Звечан

Први турски писани документ који помиње убиство Мурата I је „Искендер нана", еп турског песника Ахметија који је живео у време косовског боја. Ту, дословце, пише следеће: „Приповеда се да је, окаљавши се од главе до пете у крви, онде лежао неки каурин и да је био скривен међу труповима, али је јасно могао видети Гази Хана (Мурата). Кад наступи горе одређена судбина, он устаде наједном из лежећег положаја и, прискочивши, удари шаха ханџаром."

Византијски историчар Дукин, у својој хроници, каже: „Неки младић из редова племића Срба, храбар и лукав као нико међу тамошњим, како се испоставило, напусти редове хришћана и дојури као да је побегао, усред турских трупа. Турци су га ухватили, али је он назвао именом њиховог владара и рекао: – Желим да га видим и да му кажем како из ове битке да изађе као победник. – После тога су га одвели до владара, а Мурат даде знак руком да му приступи. Младић му приђе и нанесе (цару) кратким мачем смртоносну рану, после чега су га Муратови стражари исекли у комаде."

Према запису Муратовог сина Бајазита, Милош је убио Мурата на бојном пољу. Други, опет, кажу – у шатору... Верзија има стотину.

Мит и историја преплићу се и у филму. Тако је и сцена Муратове смрти смао једна од уметничких визија – овог пута веома блиска византијском извору.

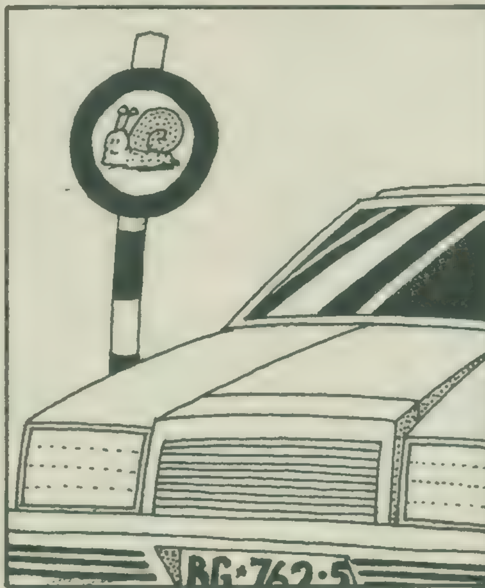

Млади и лепи

Молимо те да нам кажеш адресу неког француског часописа за младе, јер бисмо желеле да се, преко њега, дописујемо с младим Французима.

МАРИЈА, ДРАГАНА, МИЦА и
МИЛЕНА,
Меленци

Наш избор за вас је JEUNE ET JOLIE (у преводу – млади и лепи). Адреса: 63, Chaps-Elisées, PARIS 750008, France.

Аутомобили у слици и речи

Где бих могао да купим каталог, или нешто слично, аутомобила произведених у свету између 1950. и 1970. године?

ДУШАН ЈАКШИЋ,
Смедерево

Код нас се штампају само каталози с годишњом производњом и само за поједине фирме. То што тебе занима можеш да добијеш ако се обратиш на адресу: FOYLES BOOKSHOP, Charing Crossroad, LONDON WCL, England

Још да те подсетимо да писмо обавезно напишеш на енглеском, или на неком другом познатијем страном језику.

Брзина – под водом

Занима ме колика је највећа брзина коју може да развије подморница (и који тип).

ТОМИСЛАВ СТРОК,
Солинска 9
Дубровник

Прва на тој листи је америчка подморница типа „Лос Анђелес". Креће се брзином до 35 чворова или наутичких миља на сат (наутичка миља = 1852 метра).

Школа за бубњеве

Веома волим музику, а од музичких инструмената најдражи су ми бубњеви. Зато бих желео да знам да ли постоји нека књига за учење овог инструмента и где може да се набави.

САША,
Лесковац

„Школа за бубњеве" (тако се зове књига) постоји, али код нас може да се нађе само на немачком језику. Ако те занима и мислиш да ћеш некако моћи да се снађеш, обрати се МУЗИЧКОМ МАГАЗИНУ, Теразије 12, 11000 Београд.

Илустровао: Љубомир Милојевић Љубац

Куче из „Хупермена"

У серијском филму Програма плус појављивао се мали, симпатични и за мене најслађи пас на свету – Бижу. Која је то раса и где, у Југославији, може да се нађе такав пас. Желела бих да га купим.

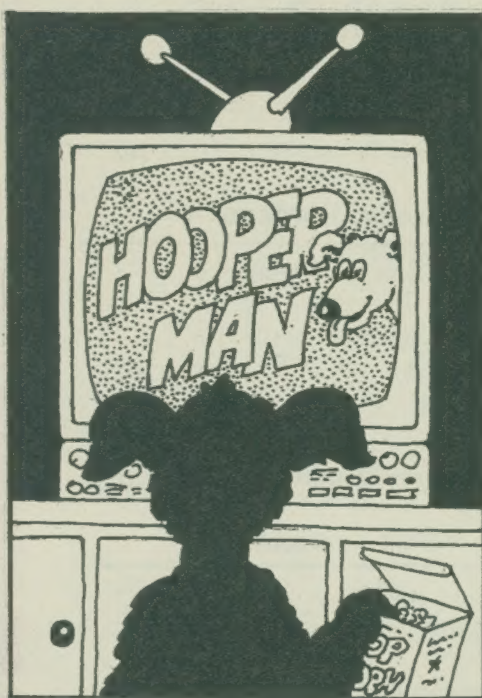
Одговорите ми, љубим вас!

ХРИСТИНА ПОПОВИЋ,
Београд

У питању је амерички патуљасти теријер (Amertoy Terrier) добијен укрштањем фокстеријера кратке длаке са невероватно малим и такође симпатичним чивава псима. Бижу је шарен, а може да буде потпуно бео или црн.

У Југославији га не можеш наћи. Можда и због тога што та раса још није званично призната.

Да ли смо заслужили пољубац?!

Commodore 64 – добар избор

Недавно сам добио компјутер „Commodore 64", уз приручник на немачком језику, тако да о њему не знам готово ништа. Обишао сам све књижаре у свом граду и нисам нашао књигу која би ми помогла да сазнам нешто више о основима програмирања.

Шта да радим?

МАРКО МИЛОВАНОВИЋ,
Инђија

Обрати се на адресу приватника Владимира Јанковића из Београда: МИКРОКЊИГА, Петра Мартиновића 6, или на телефон 542-516. Тражи издање под насловом „Комодор за сва времена". Ову књигу, иначе, држе све боље снабдевене књижаре у Србији и ДРУГИМ КРАЈЕВИМА Југославије.

COMMODORE је добар избор али, ако хоћеш да се бавиш програмирањем, треба да набавиш такозвана проширења за бејзик... Овим смо одговорили и на питање Саше из Загреба.

ТРАЖИМО ПРИЈАТЕЉЕ

Мојца Зупан, 25. маја 23, 61270 Литија – 13 година, сакупља све о Силвестеру Сталонеу, радо би се дописивала с младима из целе земље.

Сузана Курјак, Беле Куна 19, 23206, Мужља – 18 година, воли музику, дописивање и спорт.

Алиса Чорбић, Дује Рикића 1, 75208 Горња Тузла – 13 година, сакупља постере, салвете, значке и разгледнице.

Ана Николин, Маршала Тита 72, 26210 Ковачица – 12 година, сакупља постере, воли Мадону, рок музику, животиње и Забавник.

Бранко Цвијетиновић, Душана Илића 1, 11260 Умка – 16 година, воли панк музику и групу „Bauhaus".

Силвија Штрбенц, 45. С.У.Д. 148, 44000 Сисак – 11 година, сакупља салвете, значке, разгледнице и честитке.

Марија Митрановић, Гоце Делчева 26/18, 19210 Бор – 13 година, сакупља салвете, воли музику и животиње.

Зорица Степановић, 11506 Дражевац, број 68 – 10 година, сакупља салвете, постере и значке, воли дописивање, дружење, музику и филмове.

РЕШЕЊЕ ЕНИГМАТИКЕ

МАГИЧНИ КВАДРАТ: пропуст, ременар, оморина, Перазић, унизати, санитет, трађити.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ: Преспа, растер, естета, степен, терен, Иран, з, ће, Иса, миом, прићи, рр, узрасти, Езоп, смаћи, сонет, о, титанат, оспен, уронути, Стипе, рир, сеђати се.

МАГИЧНИ ЛИК: Жорж Брак, армирачи, Ужичанин, образина, Бранимир, начинити.

ИМПРЕСУМ (латински IMPRESSUM), штампана ствар, штампање, по закону обавезно означавање имена издавача и уредника, одговорних за садржину часописа.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

БРОЈ 1964

Први број Политикиног Забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НО „ПОЛИТИКА"
др Живорад Миновић

Руководилац ООУР-а и главни и одговорни уредник „Политикиног Забавника"
Дарко Рибникар

Заменик главног и одговорног уредника
Зефирино Граси

ИЗДАВАЧКИ САВЕТ
Сима Беговић, Бранка Булатовић, Милојко Ђоковић, Љубинка Ђуровић, Љиљана Златковић, Милан Илијин, Милован Кљајић, Нада Михаиловић, Душан Петровић (председник), Драгољуб Петровић, Радован Поповић, Зора Продановић, Радомир Ристић (заменик), Верица Смиљанић и Никша Стипчевић. Чланови Савета из Редакције: Дарко Рибникар, Зефирино Граси, Соња Јашовић, Мирјана Маринковић и Петар Милатовић.

РЕДАКЦИЈА:
Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић (графичко-технички уредник), Славољуб Кецић, Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Иванка Миладиновић, Петар Милатовић, Вера Милићевић, Весна Минић, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрногић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Весна Софреновић, Војислав Стаменовић, Недељка Сташић, Даринка Тодоровић, Миленко Тодоровић, Милош Томић и Бранислава Црномарковић.

СЕКРЕТАРИЈАТ:
Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА" – ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК", Македонска 29, 11001 Београд. Поштански фах 124. Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-620, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 9.000 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Тромесечна 99.480 динара, полугодишња 198.960 динара, годишња 397.920 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Тромесечна 198.960 динара, полугодишња 397.920 динара, годишња 795.840 динара

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку НО „Политика" – ООУР „Продаја" – претплата на лист: „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

ГОДИШЊА ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ:

САД	USD	42.–
СР НЕМАЧКА	DEM	80.–
ШВЕДСКА	SEK	272.–
ФРАНЦУСКА	FRF	272.–
ШВАЈЦАРСКА	CHF	69.–

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „Политика" код „ИНВЕСТБАНКЕ" – Београд, на рачун број: 60811-620-63-257300-00054 уз обавезну назнаку: ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

Другари

ЛЕТЊЕ НАГРАДНО КОЛО

2.000 НАГРАДА

ЗАДОВОЉСТВО СЛАТКО НЕЋЕ БИТИ КРАТКО

За серију А сличица од 1 до 60
500 супер награда

ТВ колор портабл
5 компјутера
50 ранаца за књиге и остало
445 капа ЧУНГА ЛУНГА

За серију Б сличица од 1 до 45
500 вредних награда

Мини музичка линија
5 БМХ бицикла
50 рефлектор лампи
445 капа ЧУНГА ЛУНГА

За серију Ц сличица од 1 до 30
500 лепих награда

Радио касетофон стерео
5 тренерки са спортском торбом
50 мајица ЧУНГА ЛУНГА
445 слатких пакета

За серију Д од 1 до 15 сличица
500 слатких пакета

500 слатких пакета КОЛИНСКА

ЧУНГА ЛУНГА другари, серије сличица за награде које желите, пошаљите на адресу:

АГЕНЦИЈА БОРБА, наградна игра ЧУНГА ЛУНГА
11000 Београд, поштански фах 629

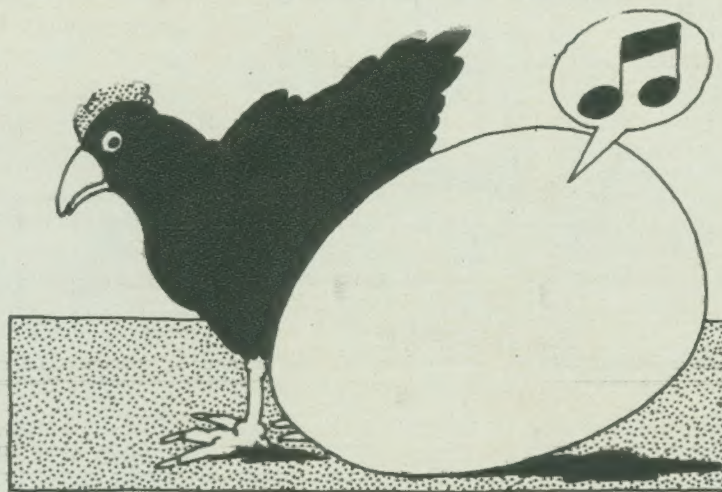
Коверте са једном од серија са назнаком која је серија (А, Б, Ц или Д) можете послати до 10. септембра 1989.

Више пошиљака–већа могућност за награду!

ОЗОН + ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК = Графити 89.

Већ смо најавили да ускоро очекујемо и ХИЉАДИТОГ учесника игре ГРАФИТИ '89, а очекујемо и првог „графитомана" из неке друге земље јер – графити су светски стил. И заиста, јавила нам се Ала Батенковој. Она живи у Перму, граду у Совјетском Савезу. Ако отворите атлас, Перм ћете наћи недалеко од Урала, на реци Ками. Делић Алиног писма, веровали или не, можемо да вам опишемо кроз Балашевићеве стихове (сећате се оне песме „Нисам био ја за њу") „...волела је класику и џез, читала је претежно Перл Бак. Деда јој је био руски кнез, дошао је са Урала чак...". А ево и графита који нам је Ала послала: НЕ ИСПЛАТИ СЕ БИТИ „ЦВЕЋКА"! ОНДА ВАС, КАО МЕНЕ, ПОЛИВАЈУ ВОДОМ ДОК НОЋУ СА ДРУШТВОМ ШЕТАМ ГРАДОМ! Ала је, иначе, завршила осми разред и пожелела је да јој неко, ко ово прочита, напише писамце. Ево, зато, и њене адресе:

Алла Батенковой
г Пермь, ул Чкалова, д20, кв25
614064
СССР

Уколико сте и ви расположени да смишљате графите, лако ћете се укључити у игру. Довољно је да на адресу „ОЗОН"-а пошаљете своју адресу и ускоро ће вам стићи наше писмо са питањима на која треба да одговорите.

Можете одмах почети да смишљате откачене одговоре на три питања која „ЗАБАВНИК" доноси у сваком броју. За сва детаљнија обавештења послужиће телефон: 011/346-775, недељом од 20 до 1 сат (тада се на таласима БЕОГРАДА 202 емитује „ОЗОН") или понедељком од 17 до 20 сати (у то време увек неко из „ОЗОН"-а дежура поред телефона). Још једном вас подсећамо да ћемо на крају године ауторе најбољих графита наградити, а од неколико стотина ваших најбољих мисли „графитне" природе штампаћемо лепу књигу.

Овонедељна топ-листа

1. Кич је када кокошка снесе нојево јаје, а шунд је када то јаје усвоје канаринци.

ЈАПАНСКА БУБА, Београд

2. Идеалан графит за обалу Јадранског мора: ОБАЛА ПЛУСКВАМПЕРФЕКТА!

Душица Милетић, Сомбор

3. Највећа грешка је она која је најкрупније написана. (Највећа напака је тиста ки је највечје написана).

Ирена Моретич, Љубљана

4. Највећа грешка је што је све мање коза, а све више чобана.

Драгана Бокан, Бар

5. Највећа грешка је што увек дође до гужве у празном аутобусу.

Неда Бакевска, Скопље

6. Треба огрубети да би се одолело сновима!

Фото-секција ОШ „20. октобар" из Београда

7. Идеалан графит за надгробну плочу: ОВДЕ ЈЕ ЧОВЕК КОЈИ ЈЕ НА СВОМ МЕСТУ!

Жељка, Шаренград

8. Највећа фрка је што у држави која одумире још има активних ћелија.

Ђуро Краљ, Бачка Паланка

9. Промућуран је ћуран који пости пред Божић.

SULLA, Београд

10. Стати на танак лед значи – на дебелом леду чекати пролеће!

Силвија Дубљевић, Београд

11. Највидовитији је тип са огледалом на ципели!

Бранка, Шабац

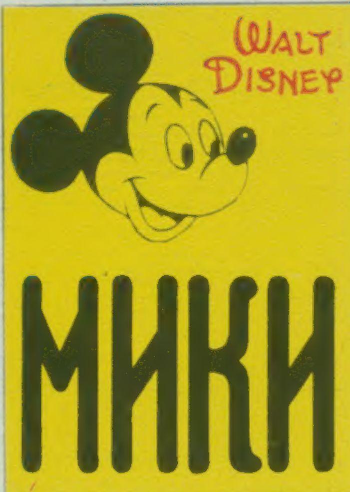
Молимо вас да уз графите напишете и своју адресу – ово посебно важи за Жељку из Шаренграда, Јапанску бубу и Sullu из Београда (може се десити да неки од ових графита жири изабере за награду или за књигу).

Илустровао: Љубомир Милојевић Љубац

ТРИ „ЗАБАВНИКОВА" ПИТАЊА:

1. Који је најбољи рецепт да се успе у животу?
2. Како је заправо настао човек?
3. Шта је врхунац среће?

Смислите духовите, откачене и генијалне одговоре на неко од ових питања (може и на сва три). Тако се одмах укључујете у игру ГРАФИТИ '89. Одговоре шаљите на адресу: РАДИО-БЕОГРАД 202, Хиландарска 2, за „ОЗОН" – ГРАФИТИ '89, 11000 Београд.

WALT DISNEY
МИКИ

БАШ ТИ ХВАЛА ШТО ЋЕШ МЕ НАУЧИТИ ДА ИГРАМ ГОЛФ!

ПОГЛЕДАЈ САД ДОБРО ОВАЈ СТАВ И УДАРАЦ!

УО... КАКО ЛЕТИ!

ХАЈДЕ БРЗО, ДА ВИДИМО РЕЗУЛТАТ УДАРЦА!
12-11

НЕ ВРЕДИ, ШИЉО! МИСЛИМ ДА НЕЋЕ-МО НАЋИ!

НЕМА ВЕЗЕ, МИКИ! ПРЕДЛАЖЕМ ДА ПРЕ-СТАНЕМО ДА ТРАЖИ-МО ТУ ЛОПТУ!

ЛОПТУ? ЈА УОПШТЕ НЕ ТРАЖИМ ЛОПТУ, ВЕЋ ТЕРЕН!